

 **Laiškai
lietuviams**

NOVEMBER 1994 LAPKRITIS

PARADOKSŲ KARALIUS	325	Algirdas Paliokas, SJ
KAINO IR ABELIO AUKOS	329	Vytautas Bagdanavičius, MIC
AMŽINYBĖS POŽIŪRIU	333	Jolanta Podleskytė
PAMILKIME TIESA	337	Stasė Dzenuškaitė
ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE	342	Jonas Lauriūnas, SJ
NUODĖMĖS KAINA	344	Saulena Kiliukevičiūtė
PAS KĄ MES EISIME	347	Chiara Lubich
TA ATMINTIS ŠVENTA	348	Janina Strimaitienė
EILĖRAŠČIAI	349	Ramunė Pakalnytė
DEŠIMT DIEVO ĮSAKYMŲ	350	Ieva Cicėnaitė
KNYGOS	353	Red.
TĖVYNĖJE	354	Marija A. Jurkutė
KALBA	357	Juozas Vaišnys, SJ
EILĖRAŠTIS	357	Skaistė Brazauskaitė
ŠYPSULIAI	358	Red.
TRUMPAI	359	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas iš Lietuvos atsiųstomis įvairių fotografų nuotraukomis, tema “Skausmas ir liūdesys”.

Viršelio piešinys — dail. Joanos Plikionytės-Bružienės.

Skyrių vinjetės — dail. Rasos Sutkutės.

Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos

The Statement of Ownership, Management and Circulation.

LAIŠKAI LIETUVIAMS Letters - to Lithuanians - is published monthly except July and August, when bi-monthly. Its publishers and owners are Jesuit Fathers of Della Strada, Inc. The purpose function and non-profit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purpose have not changed during the preceding 12 months. The editor is Rev. Joseph Vaišnys, SJ. The managing editor is Mrs. Aleksandra Likander. The offices of editors, publishers and management are located at 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. In the preceding 12 months Laiškai Lietuviams averaged a press run of - 2,400. Total distribution - 2,375 copies, mail subscription - 2,069, free distribution - 306. None (0) distributed to news agents and none (0) sold through dealers; and - 25 copies are left-overs. Second class postage paid at Chicago, IL.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1994 / LAPKRITIS — NOVEMBER / VOL. XLV, NO. 11

PARADOKSŲ KARALIUS

ALGIRDAS PALIOKAS, SJ

Kristaus Karaliaus šventė. Neregimos karalystės, nematomo Karaliaus šventė. Kur šios karalystės erdvė? Kur jos sienos? Kokia jos evoliucija žmoguje ir žemės laike?

Kartą “Jėzus kalbėjo miniai:” Matydami debesį, kylantį vakaruose, jūs tuoj pat sakote: “Ateina lietus” ir taip atsitinka. Pučiant pietų vėjui, jūs tvirtinate: “Bus karšta,” ir taip iš tiesų esti. Jūs mokate išaiškinti, ką reiškia žemės ir dangaus išvaizda, tai kodėl gi neišsiaiškinate šio laiko prasmės?” (Lk 12, 54-56).

Buvo Senojo Testamento laikas, dabar yra poatpirkiminis laikas. Tai du iš esmės skirtingi laikai. Jų sandaroje - Kristus. Dievo karalystė gimė tada, kai Izraelis matė, girdėjo ir net paliesti galėjo Dievo Sūnų. Jos sėkleles apaštalai ir daug daug misionierių nešė į kitas šalis ir tautas. Dievo Karalystė skleidėsi erdvėje ir laike, augo kiekybiškai ir kokybiškai. Pildosi Kristaus pranašystė: “Kada būsiu pakeltas nuo žemės, visa patrauksiu prie savęs” (Jn 12, 32).

“Nepriklausomybės ir vilties žygis — skautai žygiuoja.

Algirdo Kairio nuotr.

O kur esame mes, XX-to amž. pabaigos vaikai? Krikštu tapome Dievo tautos, Dievo Karalystės piliečiai. Bet tai anaip tol dar ne viskas. Tai tik pasėtoji sėkla, kuri kartais krenta ir tarp erškėčių, ir ant uolos. Gyvenimo kelionės metu mes bendraujame su giminėmis, kaimynais ir šiaip pažįstamais. Tik niekas nežino, ar Dievo žodis gyvas jų sielos dirvoje, ar ūgtelėjęs nenudžiūvo, o gal iš vis nebuvo nė prigijęs. Toje karalystėje, kurioje visada Kristus yra Karalius, ten nuėję mes ieškosime tų, kuriuos pažinome ir, deja, ne visus rasime. Vieni jų apsisvalę ateis, o kitų nematysime niekada. Ir neduok, Dieve, jei ten nesulauktume nors vieno iš savo namiškių.

B ciklo metais skaitoma ši ištrauka iš Evangelijos: Pilotas Jį paklausė: “Vadinasi, Tu esi Karalius?” Jėzus atsakė: “Taip yra, kaip sakai: aš esu karalius” (Jn 18, 37). Nuplaktas, erškėčiais vainikuotas, skarmalu pridengtas bebėgis Karalius prieš Pilotą. Ir šis pagonis tokio paradokso nesuprato. Nepatikėjo, kad teisia savo Teisėją. Ir net mūsų laikais, po tiek krikščionybės amžių, ne vienas tiesia ten, kur reikia paklusti. Bažnyčios mokymas analizuojamas ir kritikuojamas, teologija reformuojama, kai kurie kuria ir skleidžia savo religiją, ardydami Bažnyčios vienybę. O kiek įvairiuose tikėjimo nuostatuose sušvelninimų, apėjimų, ir pakeitimų?! Tai toks mūsų pasaulis, tokie laikai. Pilotas suklydo, o mes?

Koks yra mūsų Karalius? Galime Jį vadinti garbingiausiais vardais ir taikyti aukščiausius titulus ir tai bus tiesa. Tačiau be visa to Jis dar yra ir paradoksų Karalius. Kaip suderinti Betliejų, visagalybę ir persekiojimus, dieviškąjį mokymą ir žmogiškąjį Jo atmetimą? Galiausiai paradoksų paradoksas: kūriniai nužudo Kūrėją. Ir dar paradoksas: budeliai kryžiaavę, susikruvinę dieviškuoju krauju, atsiverčia, fariziejai — ne! Visas Kristaus gyvenimas — paradoksų grandinė. Ir kaip tik tai rodo, kad Jis yra ne iš mūsų pasaulio, kad Jis — Visatos ir amžių Viešpats.

Ar pasaulis suprato tuos, kurie patikėjo Kristaus paradoksų tiesa ir kurie sekė Kristų? Ne! Iš jų juokėsi, tyčiojosi, persekiojo, kai kuriuos nukankino. Mūsų Karaliaus programa paprasta ir aiški. Ji paskelbta palaiminimais: palaiminti dvasingieji vargdieniai, romieji, gailėstingieji, teisybės trokštantieji ... Už kiekvieno palaiminimo vykdymą iškilmingai palaiminimu paskelbtas atlygis. Dažnai žmogus sako: “Tai tiesa, taip būtų gera tai vykdyti, bet ... Už to “bet” slepiasi ir žmogiškasis silpnumas, ir išskaičiavimai, ir savimeilė, ir tikėjimo stoka, ir visa puokštė tokių “gėlių”, kurių niekam neparodys, o dažnai ir nuo paties savęs slėps. Tas mūsų “bet” ir skiria mus nuo mūsų Karaliaus.

Ši šventė yra ir tam, kad mes patikėtume savo Karaliaus paskelbtais nuostatais ir ryžtingai stotume po Jo vėliava. Taip elgėsi mūsų karalaitis Kazimieras, arkivyskupas Jurgis ir visi paskelbti ir nepaskelbti pasaulio šventieji. Ir Lietuva pakiltų, jei daugiau žmonių apsispręstų už tikrą priklausomybę mūsų Karaliaus karalystei..

Kas atsitinka, jei žmogus ima ir patiki kuriuo nors ar keliais Kristaus paradoksais? Tokių yra ir išeivijoje, ir Lietuvoje. Viena Lietuvos miestelio gydytoja pasakoja: “Mano vyras ir taip jau nervingas, o darbas dar labiau jį išderina. Jei matau, kad grįžo susinervinęs, tai žinau, kad šį vakarą ramybės nebus. Sunku, man, sunku ir jam. Be galo trokštu tikrai krikščioniškai gyventi. Viešpatį vis prašiau pagalbos. Kartą atėjo mintis padaryti tai, ką Jėzus padarė Didįjį Ketvirtadienį. Kaip jis nustebo, kai kartą po darbo pasisiūliau nuplauti jam kojas. Padariau viską kaip Kristus. Jisai sėdi, aš plaunu, šluostau. Ir visada jis nurimsta, įtampa išsisklaido, jei vėlu, eina tiesiai į lovą. Kiek daug laimėjo mūsų šeima dėl to, kad aš patikėjau negalimu dalyku”.

Tikrai. Didžiojo Ketvirtadienio dramoje kojų plovimas yra neeilinis paradoksas. Stebėtis Dievo Sūnaus nuolankumu būtų per

Sugrįžimas (iš Sibiro).

A. Švenčionio nuotr.

maža. Tai baigęs jis pasakė: “... ir jūs turite vieni kitiems kojas mazgoti” (Jn 13, 14). Kristaus pamokymus galime suprasti tiesiogine ir netiesiogine prasme. Minėta gydytoja vykdė pažodžiui — padėjo. Nesvarbu, kaip mes vykdysime, bet jei ką nors darysime, rezultatai visada bus. O mūsų viduje ir aplinkoje stiprės ir skleisis Dievo Karalystė.

Teneišižeidžia moterys, kaip atsitiko kartą pamoksle paminėjus šį atsitikimą. Juk nuolančius tarnavimas parodo tikrąją žmogaus vertę ir jo dvasios didybę.

Gal pabandykim save paegzaminuoti: ką man reiškia Kristus Karalius?

Jei aš tikiu savo Karaliaus visagalybe, saugus jaučiuosi nuo visų pasikėsinimų, neturiu jokių baimių dėl dabarties ar ateities.

Jei Kristus tikrai yra mano Karalius, tai artimas man yra kaip antrasis Kristus. Ką jam padariau, savo Karaliui padarau.

Jei Kristus man daug reiškia, aš priimu Jo gyvenimo pavyzdį, Jį visą ir seku Juo.

Kristus yra Meilės Karalius. Jis perdavė žmonijai Tėvo meilę kūrinijai, Jis meile spinduliavo darydamas gera, mokydamas ir pasiukodamas iki visiško savęs susinaikinimo. Jis paskelbė žemėje naująją erą — taikos ramybės ir meilės erą. Jis kviečia mus sudaryti meilės sutartį.

“Kristus Karalius, kurio karalystė persunkia visų laikų žmoniją ir visas tautas bei kiekvieną atskirai, kviečia mus pasirašyti su Juo nepuolimo sutartį, tai yra pasižadėti, kad niekuomet nepereisime į Jo priešų eiles. Jis siūlo mums sudaryti ir antrą sutartį — bendradarbiavimo. Tai reiškia, jog siūlo eiti su Juo ranka rankon, kad Jo reikalai būtų mūsų reikalai, ir mūsų reikalus Jis žada laikyti savaisiais. Bet labiausiai Jis nori su mumis sudaryti meilės sutartį: tai su Juo gyventi, kad galėtume su šv. Paulium tarti: “Nebe aš gyvenu, bet manyje gyvena Kristus” (Gal 2, 20). Šia prasme Jis į mus prabyla Šventraščio žodžiais: “Pasilikite mano meilėje” (Jn 15, 9).

Kristaus Karaliaus šventėje mes lenkiamės Jam, Jį garbiname ir šloviname, dėkojame ir džiaugiamės. Tai kas, kad mes Jo nematome, bet Jis mus mato, Jis globoja ir saugo savo vaikus. Ganyti ir išganyti — Jo didžiausias rūpestis ir dieviškai begalinis troškimas.

Ateik tad, Viešpatie, į mūsų širdis, mūsų šeimas, Lietuvą ir pasaulį. Tebūnie ir žemėje Tavo karalystė, kaip ji yra danguje.

KAINO IR ABELIO AUKOS

(Ketvirtąjį Pradžios knygos skyriaus analizė)

VYTAUTAS BAGDANAVIČIUS, MIC

Kaino ir Abelio istorija, aprašyta ketvirtajame Pradžios knygos skyriuje, yra esminė priešingybė tam, kas aprašyta pirmuosiuose trijuose tos pačios knygos skyriuose. Ten yra aprašyta ne tik žmonijos sukūrimas, bet ir jos konflikto su Dievu pradžia. O ketvirtajame skyriuje pasirodo žmonės, kurie yra veiksmingai nusiteikę atstatyti žmonijos santykius su Dievu, nes jie jau aukoja Dievui, išreikšdami savo norą su juo santykiauti.

Iš kur toks esminis pasikeitimas? Kai pirmieji žmonės buvo apsisprendę eiti savo keliu, nepriklausomai nuo Dievo, čia du jų vaikai, užuot nusikreipę nuo Dievo, imasi jam aukoti. Tai didelis skirtumas, į kurį negalima nekreipti dėmesio. Iš kur yra toks svarbus pasikeitimas, neturime atsakymo. Abu broliai aukoja Dievui. Ir tai daro kartu. Tiesa, jų veikla virsta tarpusavio konfliktu, pasireiškusi net brolio nužudymu, tačiau ši tragedija neturi užtemdyti pagrindinio šios veiklos teologinio turinio.

Dėl ko kilo tas brolių konfliktas? Dėl to, kad jie išsiaiškino, jog jų vieno auka yra negera, nėra Dievui priimtina. Tai paaiškėjo tuo būdu, kad Kaino aukos dėmai nekilo į dangų. Nekilo dėl to, kad jis aukojė ne tikrus grūdus, o tik javų atlaikas. Šis religinės pagarbos Dievui skirtumas buvo perkeltas į asmeninį konfliktą, ir nepriimtinos aukos aukotojas nužudo priimtinos aukos aukotoją. Į tai būtų galima žiūrėti kaip į religinių kovų pradžią. Tačiau šio konflikto pagrindas yra kartu ir ekonominis bei kultūrinis. Žudikas yra pažangios ūkinės

sistemos, būtent žemdirbininkiškos auginimo kultūros atstovas, o nužudytasis — senesnės gyvulių augintojų kultūros atstovas.

Galima sakyti, kad Kainas ir Abelis yra tiesioginiai Adomo ir Ievos vaikai. Bet jei taip, tai jie yra kitokio santykio su Dievu atstovai, negu jų tėvai. Adomas ir Ieva nutraukė santykius su Dievu, o šitie du savo aukojimu Dievui nori tuos santykius atstatyti. Tai yra dramatiškas pasikeitimas Dievo ir žmonijos santykių istorijoje. Ir tai nereikia praleisti iš akių. Į tai verta kreipti daugiau dėmesio, negu į tai, kad jų aukojimas virto tarpusavio konfliktu, pasibaigusiu vieno mirtimi. Kad ne žmogžudystė yra svarbiausias dalykas šiame pasakojime, galima suprasti ir iš to, kad Dievas Kainą paženklinė ne nusikaltimo, bet atleidimo ženklu. Kai Kainas išpažino savo kaltę ir laikė save vertu užmušti, Dievas atsakė: „Anaipol taip nebus. Kiekvienas, kurs užmuštų Kainą, bus septyngubai nubaustas. Ir Dievas įdėjo Kainui žymę, kad nė vienas jį radęs neužmuštų“ (4, 14-15)

Tačiau jeigu Kainas ir Abelis būtų tiesioginiai Adomo ir Ievos vaikai, tai jų įvykio atpasakojimo pobūdis ketvirtajame Pradžios knygos skyriuje jokių būdu nevaizduotų žmonijos gyvenimo pradžios. Priešingai, ankstesnieji skyriai, būtent rojaus epizodas, gali būti suprantami kaip žmonijos pradžia, suprasta moderniu etnologiniu požiūriu. Mat Ieva, duodama Adamui maistą (obuolį), gali atitikti pirminę žmonijos maitinimosi sistemą,

kuri nieko neaugino ir nieko neprijaukino, o maitinosi tik tuo, ką davė pati gamta.

O Kaino ir Abelio epizodas jau kalba apie dvi išugdytas ir toli pažengusias žmogaus ūkininkavimo sistemas, kurių viena reiškėsi gyvulių jaukinimu, o kita sugėbėjo auginti javus.

Kaip šį epizodą aptaria Senojo Testamento tyrinėtojai? Ar jie į Kainą ir Abelį žiūri kaip į tiesioginius Adomo ir Ievos vaikus, ar yra pastebėję, kad be kokių nors apribojimų į juos neįmanoma taip žiūrėti? Taip, pvz., Donald E. Gowan, studijos "From Eden to Babel" autorius (Grand Rapids, 1988 m., Wm. B. Erdmans pub.) aiškiai du brolius identifikuoja kaip kultūrinius atstovus: Kainą ūkininkų, o Abelį kaimenių. Du tarp savęs besivaržantys gyvenimo stiliai, skirtingai aprūpindami maistą, dažnai yra konflikte vienas su kitu ir iš tikrųjų yra egzistavę nuo pat pradžios (66 psl.).

Tą ūkinių sistemų skirtumą jis mato net ir dabar, pvz., Amerikos vakarinių valstijų gyvenime. Jis sako, kad Rogers ir Hammerstein opera "Oklahoma" yra įkvėpta šio skirtingumo. Galima sutikti su autorium, kad šis dviejų sistemų konfliktas yra pastebimas Kaino ir Abelio istorijoje, bet negalima sutikti, kad jis būtų buvęs nuo pat pirmųjų žmonijos gyvenimo pradžių.

Bruce Wafer, katalikas, Šv. Rašto tyrinėtojas, laiko "aiškiu dalyku, kad tas pasakojimas (apie Kainą ir Abelį) savo kilme neaprašo tiesioginių pirmojo vyro ir pirmosios moters palikuonių. Tame pasakojime yra prileidžiamas jau ir kitų žmonių buvimas ir net organizuotas visuomenės ir civilizacijos buvimas. Čia yra skirtingos veiklos: avių ūkis ir žemdirbystė, apeiginis aukojimas ir kita" (On Genesis: a New Reading, 1977, Doubleday&Co., Garden City, N.Y., 93 psl.).

Gerhard von Rad į Kaino ir Abelio pasakojimą žiūri ypač doriniu atžvilgiu. "Šis pasakojimas parodo, kas atsitiko žmogui, kai jis buvo išmestas iš rojaus. Tas vaizdas yra baisus.

Nuodėmė augo kaip sniego griūtis nuo kalnų" (Genesis, a Commentary, 1972, Westminster Press, Philadelphia, 108 psl.). Apie kultūrinį šio pasakojimo pobūdį šis autorius pastebi tik tai, kad "istorinis šio pasakojimo pobūdis yra labai keistas".

U. Cassuto, biblinio Hebrajų universiteto Jeruzalėje profesorius, iškart sutinka, kad "Kaino ir Abelio istorija atspindi žemdirbių kultūros panieką aristokratiškajai gyvulių savininkų kultūrai" (Commentary on the Book of Genesis, 1973, Jerusalem, 180 psl.). Apskritai jis yra nuomonės, kad Pradžios knygos pasakojimuose "kai kurie individai atstovauja ištisoms gentims, klanams ir eina per generacijas" (180 psl.). Jis taip pat sutinka, kad brolių Kaino ir Abelio užsiėmimų skirtingumas priklauso nuo jų aukojimo skirtingumo (185 psl.).

Toks yra bendras vaizdas, kurį galime gauti apie Kaino ir Abelio epizodą iš profesionalių Šv. Rašto tyrinėtojų. Ir jiems yra aišku, kad juos sutalpinti vien tiesioginiuose Adomo ir Ievos vaikuose nėra įmanoma. Nors, žinoma, nėra būtina juos iš to visiškai išjungti. Šios studijos skatina mus atkreipti daugiau dėmesio į žmonijos ūkininkavimo istoriją. Dabar yra daugiau mokslinės galimybės tai daryti, nes žmonijos proistorinės ūkininkavimo studijos tarp 1850 ir 1890 metų yra pasistūmėjusios. Taip sako W. Koopers savo studijoje "Die ethnologische Wirtschaftsforschung" kuri buvo paskelbta "Antropos" serijos X-XI tomuose 1915-1916 m. Vienoje.

Ieškant žemdirbiškos kultūros pradžios, negalime praleisti nepaminėjus, kad jos ugdytoja buvo moteris (646 psl.). Tačiau žemdirbiškos kultūros pradžia nėra ankstyvesnė negu naujieji akmens amžiai (988 psl.). Su žemdirbyste yra susijusi ir burtininkystė (994 psl.). Žemdirbiškos kultūros pradžia yra aptinkama Afrikoje (999 psl.). W. Koopers pastebi, kad juo giliau į žmonijos senovę, tuo labiau žmonijos gyvenimo sąlygos ir socialinės apraiškos

panašėja (1022 psł.). Jis taip pat drįsta pasakyti, kad žmonijos ūkinę pažangą nebūtinai reikia junti su doriniu žmonijos blogėjimu. Priešingai, medžiaginės kultūros pažanga pagelbsti kilti ir dvasinei kultūrai (1031). Apskritai Kooper skatina daugiau dėmesio kreipti į žmonijos ūkinę istoriją ir proistorę, nes tai neišvengiamai jungiasi su dvasine žmonijos kultūra. Jis klausia, ar nereikėtų panašaus dėmesio žmonijos ūkio istorijai, kaip daug dėmesio kreipiamą į meno ir literatūros istoriją.

Šį šimtmetį keliuose žemės užkampiuose buvo aptikta žmonių, kurie gyveno visiškai primitivyjomis gamtos sąlygomis. Jie nevartojo jokių priemonių savo maisto gaminimui ir maitinosi tik tuo, ką buvo galima surasti gyvenamoje aplinkoje. Viena tokia kultūra buvo atrasta Ugnies žemėje, pačiuose Pietų Amerikos pietuose. Kita panaši tautinė grupė buvo atrasta vienoje saloje Australijos srityje, kita

— Pietinėje Afrikoje pigmėjų grupėje. Iš to, ką šie žmonės žinojo apie Dievą ir žmogų, tyrinėtojus nustebino, kad jie apie pasaulio sukūrimą žinojo tai, kas iš tikrųjų atitiko trijų pirmųjų Pradžios knygos skyrių aprašymus. Buvo tik viena išimtis, kad tose pirminėse kultūrose nėra Dievui aukojimo apeigų.

Daugelis senų žmonijos kultūrų, bet ne taip senų, kaip čia minėtos, turi plačiai pasklidusį paprotį, vadinamą pirmonių aukojimu. Tai apeigos, kai simboliškai ar realiai buvo Dievui skiriama tai, ką pasisekė žmonėms užauginti. Taip buvo Dievui aukojama pirmieji užauginti grūdai ar pirmieji užgimę gyvuliai. Suprantama, kad tokios pirmonių aukos pats pirmykštis žmogus negalėjo, aukoti, nes jis nieko neveisė ir nieko neaugino.

Yra gana suprantamas dalykas, kad pirmykštis žmogus neturi Dievui aukojimo institucijos, nes neturi iš savo kultūros nieko, ką galėtų Dievui duoti. Dėl to ir prie Kaino bei Abelio aukos galėtume dėti klaustuką. Tačiau nėra reikalo šią galimybę visiškai išjungti. Pirminis žmogus savo priklausomybę Dievui

galėjo išreikšti ir kitokiais būdais, pvz., šokių ar daina.

Tkigi pasilieka klausimas, ar Pradžios knygoje aprašyti Kainas ir Abelis yra tiesioginiai Adomo ir Ievos vaikai. Reikėtų turbūt atsakyti: ir taip, ir ne. Kad jie gali būti tiesioginiai jų vaikai, liudija du šio pasakojimo bruožai. Visų pirma, kad jie čia yra pristatomi, kaip broliai, ir antra, kad jie aukoja abudu kartu. Jeigu tas jų broliškumas nebūtų tikras faktas, jų aukų skirtingumas juodu atskirtų vieną nuo kito tūkstantmečiais. Žemės produktų aukojimas ir gyvulių aukojimas nekalbėtų apie aukojimą kartu. Pasakojimo autorius, be abejo, tą skirtumą turėjo žinoti, bet, nepaisant to, jis juos pristatydamas broliais greičiausiai tai padarė dėl to, kad žinojo apie iš praeities paveldėtą tradiciją, kad tiesioginiai Adomo ir Ievos vaikai buvo Dievui aukotojai.

Bet čia kyla kitas klausimas, iš kur Adomo ir Ievos vaikai galėjo gauti įkvėpimą Dievui aukoti. Yra aišku, kad jie negalėjo to įkvėpimo gauti iš savo tėvų dėl to, kad tėvai sąmoningai buvo nutraukę santykius su Dievu. Net kai Dievas bandė tuos santykius su jais atstatyti, jie pasiliko šalti. Pats Dievas atėjo ieškoti Adomo ir rado besislapstantį (3, 10). Bet šia proga Adomas nepasinaudojo. Dar didesnė proga buvo sudaryta Ievai, kai Dievas jai padarė nepaprasto palankumo pažadą, kad vienas jos įpėdinių nugalės tą, kuris ją sugundė (3, 14). Tačiau Ieva pasiliko Dievui nebyli.

Tos dvi Dievo sudarytos progos atnaujinti santykius su žmonija, kuriomis jiedu nepasinaudojo, liudija, kad klausimas, iš kur pirmiesiems žmonėms kilo sugestija aukoti Dievui, nėra dirbtinis. Į jį atsakymo neturime. Tačiau galimybę tam atsakymui galbūt galime rasti viename šv. Tomo Akviniečio svarstyme, kuriame jis sako, kad visos žmonių pastangos atrasti Dievą yra kilusios iš antrojo Šv. Trejybės asmens net pirmiau negu jis priėmė žmogaus prigimtį. "Po pirmojo žmogaus nuodėmės asmeninė Dievo malonė nebuvo suteikta kitaip,

kaip aiškiu ar viduje gludinčiu tikėjimu į Tarpininką” (Quaestiones disputatae; De Veritate 27).

Turėdamas prieš akis šį Tomo Akviniečio pasakymą ir kitą panašios prasmės jo teigimą, vienas šio šimtmečio vokiečių teologas Emil Scheller kreipia dėmesį į tai, kad į Dievo Sūnų tenka žiūrėti ne vien atsižvelgiant, ką jis yra padaręs veikdamas įsikūnijęs žemėje, bet ir į tai, kad jis pačiu savo buvimu Tėvo numatytas tam, kad žmogiškumą jungtų su dieviškumu. Tokia yra jo gimimo iš Tėvo prasmė (Das Priestertum Christi, 1934, 203 psl.).

Tiesa, šis Schellerio pasisakymas nėra sąryšyje su Kaino ir Abelio aukojimu. Jis buvo parašytas apskritai norint aptarti kunigišką Kristaus veiklos gelmę. Tačiau atrodo, kad jis gali būti pritaikytas, ieškant atsakymo į klausimą, kas paskatino pirmuosius žmones aukoti Dievui.

Antra vertus, Abelio mirtis priklauso aukos filosofijai ta prasme, kad aukojimas Dievui yra ne ką mažiau, kaip savo gyvybės pripažinimas Dievui, ir to pripažinimo negalima padaryti kitu aktyviu būdu, kaip savo mirtimi. Žmogaus santykis su Dievu po to, kai jis buvo nutrauktas, reiškia ne ką mažiau negu žmogaus mirtį. Dėl to tikra prasme Dievo pripažinimas žmogui yra galimas tik tuo būdu, kad toji tiesa, jog žmogaus gyvybė priklauso nuo Dievo, negali būti geriau paliudyta, kaip žmogaus mirtimi. Žinoma, žmogus neturi teisės save žudyti, bet jis gali savo nužudymą priimti, kaip auką Dievui. Dėl to ir Abelio mirtį galime suvokti, kaip jo aukos visišką, tobulą išbaigimą.

Šio aukojimo proga į žudymą galime žiūrėti ir tuo atžvilgiu, kad tai yra egzistencinė išeitis iš to, kad žmogus atsisakė savo santykio su Dievu. Tai buvo Dievo nužudymas žmogaus gyvenime. Bet Dievo nužudymas pasireiškia ir žmogaus žudymu. Žmogaus santykių nutraukimas su Dievu yra kartu ir žmonių santykių nutraukimas tarp savęs. Galbūt tai yra teologinė

priežastis, dėl kurios šis epizodas yra Šv. Rašte tiesiogiai po žmogaus santykių nutraukimo su Dievu.

Žmogus yra tobuliausias Dievo kūrinys, bet kartu ir labiausiai pažeidžiamas iš visų Dievo kūrinių, ypač kai jis nutraukia savo santykį su Dievu. Savo egzistencijai jis yra reikalingas glaudaus bendradarbiavimo su Dievu. Be santykio su Dievu žmogus pasidaro neišvengiamai save naikinantis. Atrodo, kad tai yra Kaino ir Abelio istorijos teologija.

Nužudymas Dievo vaidmens žmoguje, įvykdytas pirmųjų tėvų rojuje, žmonių gyvenime turi natūraliai persikelti į žmonių tarpusavio žudynes. Mat žmogus savo prigimtimi yra taip artimai dieviškas, kad praradimas žmoguje dieviško vaidmens natūraliai turi reikštis dieviškumo praradimu ir tame žmoguje, kuris yra šalia mūsų. Iš to natūraliai išeina, kad kitas žmogus yra žudytinas.

Galima priimti, kad Kainas ir Abelis buvo tiesioginiai Adomo ir Ievos vaikai ir kad tarp jų žudynės natūraliai eina iš to, kad Dievo vaidmuo žmogiškame gyvenime buvo prarastas. Pirmųjų žmonių žudynės tam tikra prasme būtų Dievo praradimo pasekmė. Žmogaus iš žudymo negalima išgelbėti, neatstačius jam dieviško vaidmens.

Tai, kas yra įvykę rojuje, yra ne ką mažiau, negu Dievo nužudymas žmonijoje ir iš to einanti išvada — žmogaus mirtis. Atstatymui žmogaus santykių su Dievu nepakanka paprasto prisiartinimo prie jo, kaip prie kokio kito asmens. Kad žmogaus prisiartinimas prie Dievo būtų realus, žmogus turi išpažinti, kad be Dievo jis yra miręs. Tai yra padaręs už mus Kristus savo mirtimi. Tai yra prasmė to būdo, kuriuo Kristus yra įvykdęs žmonijos susitaikinimą su Dievu, būtent žmogiška mirtimi. Tada buvo padarytas žmogaus išpažinimas, kad jis savo dvilype prigimtimi — ir kaip kūnas, ir kaip dvasia — savo buvimu priklauso nuo Dievo. Kiekvienam žmogui reikalinga tai suprasti ir dvasiškai pasisavinti, tai priimant.

AMŽINYBĖS POŽIŪRIU

Jolanta Podleskytė

(Suaugusiųjų grupėje

premijuotas straipsnis)

Sapnavau Šatrijos Raganą, apsivilkusią balta ilgą suknelę su baltu skėčiu rankose, kuris vėliau pavirto į didelę baltą gėlę. Stovėjo ji prie jūros ir žvelgė į tolį — ten, kur paskutiniai saulės spinduliai slėpėsi už horizonto, ir tyliai kartojo:

— Žemėje nieko daugiau nėra, — tik meilė ...

Baltos snaigės, it “gulbių pūkai” lėtai besisukdamos minkštai tūpdavo ant bangų, kurios ir ten tyliai ištirpdavo, tarytum atiduodavo save begalybei ... Staigus vėjo gūsis staiga pagriebė snaigių būrį, įtraukė į savo verpetą ir ... netikėtai jos suplasnojo baltais sparnais, sukdamos ratus apie Šatrijos Raganos galvą ...

Baltos gėlės, baltos snaigės — tai rašytojos sielos muzikos akordai, kurie tarytum ataido iš anapus, ir sapno vizija lyg ir įsikūnija L. Gutausko eilėraštyje:

*Diena pasviro kaip gėlė į tamsą,
Sutvisko sniegenų sparnai,
Tu sningant tyliai grojai Bramsq,
Žiema — kaip rožės ir sapnai.
Atrodė — visa, ką paliesi pirštais,
Pavirs nežemišku sniegu,
Gražu, sakiau, kad žolės miršta,
Užmiega vaikišku miegu.
Diena — šviesi gėlė į tamsą,
Ir krito snaigės iš skliautų,
Tu sningant tyliai grojai Bramsq
Nesugrąžinamu metu.*

Žiema — nesugrąžinamas metas mūsų sielai, kai ji jau sudėjusi visus ginklus ir pasiekusi vienokį ar kitokį uostą. Praskriejo pavasaris, prabėgo vasara, baigėsi ir dabar Šatrijos Raganai žiema — “kaip rožės ir sapnai” nes grožis — tai dalis Absoliuto. Ne vienas iš Marijos Pečkauskaitės vaizduojamųjų asmenų skęsta gamtos grožyje ir savo gražiausius jausmus išreiškia menu. Menas jiems būtinas dalykas. “Kaip kūnas oro, taip mano siela troškta grožio, reikalauja dailės. Bet iš visų jos šakų tik tai viena man dabar tėra prieinama — literatūra. Tat kaip bitė iš žiedų medų, taip aš čiulpiu iš jos gėrį. Svaiginuosi poezijos burtais, gyvenu kartu su jos herojais ir užmirštu viską, viską ...” — sako mamatė. Ji be galo myli ir muziką, ir gamtą. Gėlės jai — “žemės šypsena iš džiaugsmo, kad ją Dievas sutvėrė

ir didiems dalykams paskyrė. Žiūrint į ją, ima šypsotis ir žmogaus siela. O nuo tos šypsenos, kaip ledas nuo saulės, nyksta visa, kas sieloje pikta ir bjauru. Gėlių kvapas jai atrodo kalba, kuria jos pasakoja apie tokias grožybes, kokių niekad nėra mačiusios žmonių akys, apie tokius balsus, kokių niekad nėra girdėjusios žmonių ausys ir apie tokią laimę, kokios niekad nėra patyrusios žmonių širdys.

Visam savo gražiam idėjų rūmui dėdama amžiną religijos pamatą, M. Pečkauskaitė, gyvendama žemėje, ištaria: “Čia žemėje visos gėlės miršta, trumpos yra visos paukščių giesmės, aš svajoju apie vasaras, kurios tveria visados”. Dievas Mariją šaukė į aukštesnę būtį, į tobulumą. Štai kodėl, gyvendama žemėje, ji neprašė pro svetimas ašaras, mokė žmones sumažinti sau vargus ir kelti juos į aukštesnį žmoniškumo laipsnį. Žemiški įstatymai laikini, o Dieviškas įstatymas: “Mylėkite vieni kitus taip, kaip aš jus mylėjau” — amžinas ir nenykstantis, rodantis mums kelią į amžinybę. Kurį šiandien mūsų nevilioja laimės žvaigždėlė? Oi, kiek tų visokių žvaigždelių mūsų gyvenime sužiba ir gęsta, aiškiai šviesa nušvinta, tai kartais visai užtemsta! Šimtai jų mirga, kaip pievoj margi žiedai, ir vilioja mus, kaip kūdikį margieji drugiai! Bet viena tik jų yra Dievo žvaigždėlė, viena didžiausia, viena tikriausia, ji šviečia ant mūsų lopšelio, ji šviečia ir ant mūsų karsto. Tik ta Dievo žvaigždėlė mus gali nuvesti į pilnutinės Laimės miestą, tik ji gali suteikti mums visišką pasitenkinimą ir didžią Ramybę bei Palaimą. O kelias į tą Laimės miestą yra mūsų meilės darbai. Dievas, būdamas dvasia, yra nematomas. Bet vis dėlto mes negalime Dievo jausti. Išganytojas mums parodė tam tikslui būdą. Jis mus mokė, kad žmoguje Dievą matytume ir rodytume Dievui meilę, nuoširdžiai mylėdami savo artimus. Dievo ir žmogaus meilė neatskiriamai priklauso viena nuo kitos. Ji negali būti viena be kitos. L. Gutausko eilėraštis tartum patikslina šią mintį:

*Viskas tavo valioj, viskas amžinai:
nuo pradžios tu mano soduos gyvenai,
tavo balso aš klausiaus tada,
kai manęs nebuvo, valanda,
kai tave išvydau, sidabru
švietė veidrodis ant sienos.*

Visa savo kūryba Šatrijos Ragana iškelia dvasios vaidmenį, tikėjamą absoliutu, meilę žmogui. Kelias į bekrastę visumą romantikei eina tik per meilę, kuri pakeičia ir atstoja jai visus įstatymus ir dėsnius, nes įstatymas galiojantis tik laike ir laikui, o meilė esanti virš laiko, ir amžinybėje jos šaknys. Savo kūryba Šatrijos Ragana patvirtina šv. Augustino mintis: “Tavyje, mano siela, aš matuoju laiką. Neprieštarauk man, nes taip yra. Neprieštarauk pati sau dėl savo išpūdžių gausybės. Tavyje, kartoju aš, matuoju laiką. Suvokimas, kurį sukelia praeinantys daiktai, tavyje pasilieka, nors daiktai ir praeina”.

Kristus mums parodo labai malonų vaizdą — “po to Jis sakė: su Dievo karalyste taip yra, kaip su žmogumi, kuris beria sėklą į žemę. Ar jis miega, ar keliiasi, dieną ar naktį sėkla dygsta ir auga jam nežinant. Nes žemė savaime duoda vaisių, pradžioje želmenį, paskui pilną grūdą varpoje. Kai vaisius pribręsta, jis tuojau siunčia pjautuvą, nes pjūtis atėjo”.

Didžiausių darbų pradžia būna nežymi, lyg dygimo laikotarpis. Mūsų buvimas žemėje — tai įžanga į anapusinę tikrovę. Gerasis Sodininkas skleidžia žiedus šiame pasaulyje, kad kitame šakas nusvertų sultingi vaisiai. Gamta — tai sielos atspindys. Štai kodėl Šatrijos Ragana ne paprastai pavaizdavo gamtą, o išreiškė jai savo meilę. Tobulybės ilgesys išsisklaido tamsoje: “Alpių sidabrinės galvos, žalsvas Ciuricho ežeras su baltaburiais laiveliais kaip baltais mieguistais drugiais”.

Romantiškas Šatrijos Raganos nusiteikimas lyg aidu atsiliepia J. Degutytės eilėraštyje:

*Plaukia sodas tylioj mėnesienoj,
ir krenta obuoliai.
Aidai kaip varpai
pripildo žemę ir dangų,
Krenta obuoliai, dar nuo saulės
Šilti ir šviesūs,
Skamba tamsios sėklos
jų kvapniam ir sultingam kūne.*

Prieš akis išskyla vizija — sodas mėnesienoj ir po jį vaikščiojanti Šatrijos Ragana.

Tyliai, tarytum plaukdamą, ji prisiartina prie šulinio. Šulinys ant kalno, o aukšta svirtis — tarytum pirštas nukreiptas į žvaigždėtą dangų. Šatrijos Raganai bus leista į kalną — pasemti mėnulio šviesos, žvaigždinės motinos ašarų ramos, negimusių vaikų širdies plakimo ašotį aidų ir išpilti ant obelių šaknų, kad nelaimės nesikartotų ...

Šatrijos Ragana įsiklauso į tylą, nes jai tyla — tai grožio sinonimas: “Bet šiąnakt taip gražu aplinkui ... Gili tyla. nepertraukiama jokių atbalsių, viešpatauja ant žemės ...” Kaip tylos akompanimentas įsilieja mėnulio šviesa. Autorė įsiklauso į tą nušvitimą: “Per dangų rieda pilnasis mėnuo. Jo melsva, švelni šviesa apipila žemę ir tarsi viską sulyginti stengiasi: sulieja į vieną aštrius kontūrus, sulygina varsas, lyg minkštu, plonu tiuliu užkloja visą pasaulį”.

Tik tyloje žmogus gali išgirsti Dievo balsą, gali suprasti savo minčių eigą. Tyla — tai tas metas, kai Gerasis Sodininkas nokina vaisius nakties sode.

Šatrijos Ragana grožį (tiesos sinonimas) suprato abstrakčiai — daiktuose, reiškiniuose, faktuose ieškojo dvasinės esmės. Grožis — tai kelias į absoliutų idealą. Žmogus, kuris supranta ir įvertina grožį, — turi jautrią sielą, kuri neleis jam padaryti ką nors pikto savo artimui.

Kadaise darbas buvo ne pragyvenimo šaltinis, o natūrali šviesaus žmogaus būseną. Žmogus dirbo tai, ką momento būtinybėje iš jo pareikalaudavo. Vienuoliai, dirbantys nuo ryto

iki vakaro, labai lengvai įsivaizduodavo, kad pietų stalą jiems parūpina Dievas. Jie dirba ne dėl atlyginimo, ir jų bendruomenėje buvo gyvenama lyg Rojaus sode, kur niekas nematavo žmogaus asmeninio darbo. Jei šie vienuoliai eitų savo sode prie kokio nors reto augalo ir žinotų, kad jam reikia pagalbos, bet jeigu pakeičiui į juos pasižiūrėtų kiti augalai, reikalaujantys dėmesio ir globos, jie lenktųsi prie jų ir pamirštų, kur ėjo ir ką ketino daryti. Tie vienuoliai yra Dievo vietininkai žemėje ir jie žino, kad jų paskirtis yra užbaigti tai, ką Kūrėjas pradėjo, ir patobulinti tai, ką Kūrėjas paliko jam, žemės sodininkui, patobulinti.

Tie gerieji sodininkai kūrė ir kuria žemėje Meilės Karalystę. Tik ar daug jų dabar yra?

Kaip mums gyventi, kad pasotintume laimės troškimą, įprasmintume gyvenimą?

Tokį lyg ir patarimą, lyg sielos atodūšį mums padovanojo poetė J. Degutytė:

*Laimė, kuri esi niekados nesurasta,
kuri vėdi mus paskui save
nuo lopšio iki karsto
(o nepavejama!)
O gal mes vejame tik tavo šešėlį?
Gal tu mummyse,
gal užgimsti akimirka,
kai žolę šaukiam seseria,
o miško žvėrį - broliu,
kai nusilenkiam šaltiniui ir širdžiai,
kai kančią paverčiam preliudu,
kai nugalim savyje mirtį?..*

Tik tada, kai mylim ir padarom gerą darbą, tik tada mes nugalim mirtį. Geri darbai — tai kelias į amžinybę. Kaip M. Pečkauskaitė pasakytų:

*Siela, lyg plaštakė savo uždangą,
pameta skausmus,*

kai žmogus pajunta Dievo raginimą daryti gera žemėje. O saulėtoji sala tyliose sidabrinėse jūrėse! O nesuteptosios sniego kalnų viršūnės!” Ir šiuo atveju M. Pečkauskaitės gamta — tai simbolinė minčių forma, kurios kalba apie idealų šalis.

Žmogaus ir gamtos ryšys susilieja į vieną Dievybės ilgesį. Dėmesio centre — mokymas apie meilę, kaip gyvenimo pamatą.

Meilė nukreipia į absoliutą, kaip į substanciją. O ne į reiškinius. Šatrijos Raganos žvilgsnis nukreiptas iš kasdieninio pilkumo į saulėtą idealų šalis. Jos kūryba sako apie tai, kas amžina, kas yra visados tiesa: “Dailė žiūri į viską sub specie aeternitatis. Ji praskleidžia mistišką pasaulio uždangą, rodydama mums iš tolo sielą, išsilaisvinusią iš medžiagos”.

Marija Pečkauskaitė nori rasti siaurą, egoistišką gyvenimo supratimą ir išmokyti žmones pasiaukoti kitų gerovei.

“Gyventi vien vyrui ir vaikams? Negaliu” — sako mamatė “Senajam dvare”. “Brangūs jie man, bet jaučiu, kad gyvendama taip egoistinau iš tikro skriausčiau savo vaikus”. Arba Viktorė, dirbdama, kiek gali, kitų gerovei, vis dar abejoja, ar ji pakankamai naudos atneša. Jai atrodo, kad niekam iš jos naudos nėra, niekas nepajus jos, kai ji mirs, ir norėtų eiti iki pasaulio krašto, kad tik turėtų progos gerą darbą padaryti.

Tik tada, kai žmogus aukojies kitų labui, daliniesi su kitais paskutiniu duonos kąsniu, tik tada supranti, kad gyveni. Labdaringai sėjo valstietis žirnius prie kelio, iš anksto žinodamas, kad derlių surinks kiti. Lietuvoj aukojamas geras žmogus ne tik samdiniams, pakeleiviams, vargšams, bet gausiai aukojamas ir bažnyčiai, ir vėlėms. Aukojantys žmonės buvo geri, nes jie darė visa tai bendrai, ir jie buvo laimingi, kad dalinosi su kitais meile. Dabar daug nesantaikos todėl, kad žmonės atprato aukotis, dalintis:

Meilė ir nusivylimas vienas kitą vejasi ...

*Pasaulis plėšomas į gabalus -
rauda motinos ir teka saulė,
žūsta vaikai ir žydi krūmai,
diena ištrykšta
kaip šviesulys galaktikoj,
kaip dovana
tamsiai pulsuojančiai žemei,
ir ieškom apgraibom
prasmės kaip duonos ...*

... nes tikra tai, kas mūsų viduje ...

(J. Degutytė)

■ Gražiai praėjo šių metų liepos mėn. Pasaulio lietuvių dainų ir taut. šokių šventė Vilniuje. Tik daugelį stebino, kodėl tiek daug laiko ir dėmesio buvo skirta “pagoniškosioms tautos šaknims”. Liepos 8 d., Šokių šventės išvakarėse, Vilniaus Kalnų parke Ansamblių vakare skambėjo pagoniškos tematikos eilėraščiai, o Šokių dienos koncertas liepos 9 d. buvo pradėtas pagoniškomis apeigomis, “Saulės giesme”, pasakojant apie tautą, garbinusią saulę, žvaigždes, perkūną ir k. Buvo aiškiai jaučiama pagonybės propagavimo tendencija.

■ Vysk. Paulius Baltakis, OFM, šią vasarą lankėsi Lietuvoje, dalyvavo Dainų ir Šokių šventėse, VIII PLJS ir Ateitininkų kongresuose, koncelebravo keliose iškilmingose šv. Mišiose, susitiko ir kalbėjo su prez. A. Brazausku (buvo apdovanotas Gedimino III laipsnio ordinu), min. pirm. A. Šleževičium, arkiv. A. J. Bačkiu ir kitais Lietuvos vyskupais, lankėsi daugelyje Lietuvos miestų ir miestelių.

PAMILKIME TIESĄ

STASĖ DZENUŠKAITĖ

*“Kaip Įstatymas duotas per
Mozę, taip tiesa ir malonė
atėjo per Jėzų Kristų*

(Jn 1, 17)

Įsidėkite šiuos mano žodžius į savo širdis ir sielas, prisiriškite juos kaip ženklą prie rankos ir pritvirtinkite juos kaip žymę sau ant kaktos. Mokykite jų savo vaikus, kalbėdami apie juos, kai esi namie ir kai keliauji, kai guliesi, ir kai keliesi. Užrašyk juos ant savo namų durų staktų ir ant savo vartų, kad jūsų dienos ir dienos jūsų vaikų būtų padaugintos krašte, kurį Viešpats prisiekė jūsų protėviams duoti, kolei dangaus skliautas yra virš žemės” (Įst 11, 18-21), — tai įsakymai ragino Mozė laikytis Dešimt Dievo Įsakymų ne tik savo bendraamžius — Sandomos bendrijos narius, bet ir mus, stovinčius ant 3-iojo krikščioniškojo tūkstantmečio slenksčio, o taip pat ir mūsų vaikus ir vaikų vaikus ... “kolei dangaus skliautas yra virš žemės”.

O kaip laikomės Dekalogo mes, blaškyti savos istorijos vėtrų ir dar tebeblaškomi šiandien? Ar visi mes mokėme Dievo Įsakymų vaikus tuos 50 nelaisvės metų? Ar kalbėjome jiems apie juos, eidami visais keliais, keldami ir guldami? Ar ant daugelio mūsų namų durų

staktų ir ant kiemo vartų išrašyti Įsakymai? Kiek iš mūsų tų, kurie juos įsidėjo į savo širdis ir sielas, kurie jais gyvena?

Kartais nakties valandą, kai kasdienos šurmulys nurimsta, sudreba širdis: ar mūsų tautos gyvenimas sovietmečiu nebuvo, Viešpatie, ištisas Tavo šventų Įsakymų laužymas? Garbinom vietinius dievus, šokom aplink skardinį veršį (kad būtų buvęs bent auksinis?!), nepaisėm šventų dienų, vogėm, melavom, paleistuvavom, svetimavom mintimis, žodžiais ir darbais. Trypėm tėvą-motiną savyje, pamynę jų tikėjimą, jų papročius, jų viltį. Ir dažnai tokio gyvenimo pagal piktojo užmačias nelaikėm net nuodėme. Priešingai: Dievo atsižadėjimą vadinom mokslingumu, paleistuvavimą — laisva meile, vogimą — mokėjimą gyventi, tėvo - motinos negerbimą — atsisakymu prietarų, Tėvynės niekinimą — internacionalizmu, melą — diplomatija.

Kasdieninis Įsakymų nepaisymas kaip kirvarpos ažuolą iš vidaus be paliovos graužė

sveiką tautos dvasią. Kasdieninis Įsakymų nesilaikymas siaubė ir niokojo dorą, kurią tėvai ir protėviai per ilgus amžius diegė vaikams ir kaip brangiausią kraitį perduodavo karta iš kartos. Temo nesilaikančios Įsakymų tautos dalies sąmonė. Tilo sąžinės balsas: kas gera? kas bloga? kas juoda? kas balta? ko negalima? kas privalu? kas gražu? kas bjauru? — viskas susimaišė, nes dar kartą buvo sulaužyta Sandora. Šį kartą Lietuvos vaikų rankomis.

Ypač skaudžius randus, iki šiol negyjančias žaizdas kiekvieno jo nesilaikančio sieloje, o tuo pačiu ir visos tautos dvasioje paliko vienas, kuris kaip sudedamoji dalis įeina į kiekvieną iš dešimties įsakymų, kuris iš pačių pamatų apnuodija žmogaus santykius su Dievu ir artimu. TU, Viešpatie, aiškiai įsakei: “Vieni kitiems nemeluosite” (Kun 19, 11), “Nenešiosi melagingų paskalų” (Iš 23, 1), “Saugokis ką nors neteisingai apkaltinti” (Iš 23, 7), “Neliudysi melagingai prieš savo artimą” (Įst 5, 20). Daugelis, 'dar rengdamiesi pirmajai išpažinčiai, buvom išmokę: “Aštuntas — nekalbėk netiesos!” kurį supratom paprastai ir tiesiai — negalima meluoti. Nes pamelavus reikia visų pirma atsisteisti — prisipažinti, prisipažinti tam, kam melavai, pasakyti, kaip buvo iš tikrųjų. O tai ne taip jau paprasta ne tik vaikui.

Kristus, kuris atėjo ne panaikinti įstatymo, bet įvykdyti, labai rūstus melagiams, kurie nežada pasitaisyti. Aiškindamas fariziejams, kas yra tiesa, o kas melas, jis tiesiai velnią pavadino melo tėvu: “Skleisdamas melą, jis kalba, kas jam sava, nes jis melagis ir melo tėvas” (Jn 8, 44). Todėl ir paskutinio teismo dieną melagių laukia nepavydėtinas nuosprendis ...ir visiems melagiams skirta dalis ežere, kuris dega ugnimi ir siera; tai yra antroji mirtis” (Apr 21, 8).

Antanas Maceina knygoje “Niekšybės paslaptis” melą įvardina kaip bedievybę giliausia prasme. Tą mintį patvirtina Lietuvos tragiškasis

okupacijos penkiasdešimtmetis, kur melas ir bedievybė veikė kaip tobulas tandemas, griaudamas bažnyčias Lietuvos žemėje, o Bažnyčią lietuvio sieloje.

Sunku buvo vaikystėje prie klausyklos langelio prisipažinti, pamelavus mamai, tėčiui, mokytojai, sesutei, draugei. Sunkiausia dėl to, kad sutaikinimo sąlyga — prisipažinimas tiems, kam pamelavai. Panašiai turbūt nelengva prisipažinti melavus ne vienam, kurie buvo likę Lietuvoje. Sunku prisipažinti, bet tenka prisipažinti, kad visi, kurie nepasitraukė į Vakarų ar neišėjome į mišką, į pogrindį, daugiau ar mažiau melavom — laužėm aštuntąjį Dievo įsakymą.

Kai pasiseka nuo kasdienybės rūpesčių ir triukšmo pabėgti į sielos tylumą ir atsisototi akis į akį, širdis į širdį su Dekalogu, su jo Aštuntuoju, sudreba širdis: ar, Viešpatie, visas mūsų, ypač inteligentijos, gyvenimas sovietmečiu nebuvo vien braidymas po klampesnę ar seklesnę melo liūną? O melas turi šitiek daug vardų ir veidų: nuo šmeižto, neteisingo liudijimo, priesaikos laužymo, išdavystės iki ... švento melo! Kai nenorėjai kito išduoti, kai norėjai apsaugoti svarbią tiesą, kai saugojai kitų sveikatą, ramybę, gerą vardą, patikėti paslaptį, kai melu tausojai save tautos mokyklai, tautos kultūrai, tautos mokslui, net Bažnyčiai!

Tačiau kas išves ribą tarp “švento” ir “prakeikto” melo? Tik sąžinė, tik sąžinė, jei jos dar nesugraužė ilgalaikis konformizmas, kuris iš tikrųjų yra dar viena melo atmaina. Ir turbūt nieko kito nelieka, kaip visiškai atvirai prisipažinti sau, kur melu saugojai kitą, o kur savo kailį; kur, užsidengdamas melo skydu, bandei išsaugoti tiesą, o kur melu mosavai dėl karjeros, dėl saldesnio kąsnio, minkštesnės kėdės; kur melavai, rodydamas drąsą, o kur iš baimės; kur melavai “vardan Lietuvos“, o kur pardau damas ją ... Kur melavai, gelbėdamas kito gyvybę, o kur ją žudydamas!

Skausmas ir liūdesys nežiūri amžiaus.

Snieguolės Michelkevičiūtės nuotr.

Nuo amžių melas turi daug vardų ir daug veidų. Melu Patarlių knygoje vadina-
mas dviliežuvavimas, iškraipyti protavimai,
kitų juodinimas, apkalbinėjimai, apgaulingi
liudijimai, pataikavimas, apsimetinėjimai,
dėjimasis geresniu. Primenama žmonėms
didelė atsakomybė už jų tariamus žodžius:
“mirtis ir gyvenimas liežuvio valdžioje”
(Pat 18, 21).

Daug kelių žmogų veda į melą. Vienas iš
jų kaip tik ir yra neatsakingas niekų tauški-
mas, į kurį taip esame įnikę, kad nerandame
reikalo net susimąstyti apie jo pasekmes. Ta-
čiau: “Todėl sakau jums: teismo dieną žmonės
turės duoti apyskaitą už kiekvieną pasakytą
tuščių žodį. Pagal savo žodžius būsi išteisintas
ir pagal savo žodžius būsi pasmerktas” (Mt 12,
36-37).

Tuščiažodžiavimas, saujomis “liaudžiai”
švaistomi tušti pažadai per tuos 50 metų taip
įaugo į mūsų tautos gyvenimą, kad ir šiandien

jie yra ne tik daugelio eilinių piliečių, bet ypač
valdančiosios daugumos “kasdieninė duona”.
Valstybės vadovas, šiandien garsiai visai Lie-
tuvai sakydamas, kad jis visą gyvenimą
“stovėjo už Lietuvos nepriklausomybės”, visiškai
“užmiršo” visai neseniai pasakytus žodžius:
“... kuriame socializmą TSRS sudėtyje. Jokio
kito kelio nėra ir negali būti ... Mes pirmenybę
teikiame lenininiam sutartiniais pagrindais pa-
grįstos tarybinių respublikų sąjungos mode-
liui ... Kraštutiniai lozungai — išstoti iš Tary-
bų Sąjungos sudėties, paskelbti nepriklausomą
Lietuvą — mums nepriimtini” (A. Brazauskas.
“Tiesa” 89-03-03). Ir tų žodžių tarytum visai
nebūtų, o mes kai kurie norime, kad partija,
tiek skausmo, kraujo, ašarų, skriaudų, bedievy-
bės ir melo atnešusi tautai, prisimintų, ką ji
kalbėjo ir darė prieš 10-30-50 metų ... Juk
“neprisiminti” savo piktadarystės — taip pat
melas!

Neatsitiktinai dar Saliamono laikų izraeli-

tas meldė Dievą pirmą negu mirs atitolinti nuo jo melagingus žodžius. Nes „Dviliežuvio žodžiai rodosi nekalti, bet jie pasiekia žmogaus vidurį“ (Pat 18, 8), ... o meluojanti burna užmuša sielą“ (Išm 1, 11). Šiandieninis psichologas visiškai tą patį žmogui pražūtingą reiškinį turėdamas galvoje, teigia, kad melas supainioja asmenybės turimų vertybių hierarchiją ir, liaudiškai tariant, melagis nebeskiria grūdų nuo pelų, juodo nuo balto. Melo paveikta sąmonė nebesuvokia, kas tikra, o kas ne; kur išganymas, o kur pražūtis; kas savas, o kas svetimas; kur Apvaizdos ranka, o kur šėtono gundymas; kas draugas, o kas priešas. Šiandien mes savo tautos gyvenime akivaizdžiai matome, ką nesilaikymas Aštuntojo su mumis padarė.

Vargšė tauta! Kai bemiegę nakties valandą susimąstau apie jos kelią ir savo pėdas jame, pasivaidena melas kaip vėžio metas-tazės, mirties kvėpavimu paliečiančios dar ligos neapimtas organizmo ląstelės. Pasivaidena melas kaip šimtakojis, šimtarankis ir šimtagalvis šliužas, besikėsinantį į tautos dvasią. Ir tenka sutikti su rašytojos Birutės Pūkelevičiūtės žodžiais „Naujojo Dienovidžio“ anketos atsakymuose: „O ir bendrai: pirmiausia lietuvių tauta turi pakilti iš ligos patalo“ (Naujasis Dienovidis, 199-08-13).

Tačiau savaime tauta iš dvasinės negalios nepakils. Reikia atsakyti sulaužytą Sendorą su Dievu — reikia pradėti vėl vykdyti Dešimt Dievo Įsakymų, kuriais Viešpats ir šiandien kreipiasi į kiekvieną iš mūsų. Aštuntasis reikalauja nemeluoti visais būdais ir visomis formomis. Tad ir pabandykime perkratyti savo sąžines pagal šį Įsakymą. Prisiminkime labiausiai paliestas melo sritis.

Melavo mokslininkai, propagavę ateizmą, neigiantį Dievo, antgamtinių būtybių ir reiškinių buvimą, atmetantį bet kokią religiją; aiškinę pasaulį kaip materialią tikrovę,

sąmonę laikę tos tikrovės materialiu atspindžiu ir materialios veiklos funkcija.

Melavo kompozitoriai, kūrę kantatas Didžiajam Spaliui — visos žmonijos „išvaduotojui“ ir skurdo, išnaudojimo, priespaudos.

Melavo poetai, liaupsinę iš rytų nušvitusią Maudonąją aušrą, kad Lietuva galėtų žengti laiminga su visa brolišku tarybinių tautų šeima. Daug būtų galima cituoti pilnų melagingo džiugesio posmų, parašytų tuo metu, kai miestelių aikštėse voliojosi išniekintų partizanų kūnai; kai kalėjimuose žiauriausiai buvo kankinami žmonės vien už tai, kad jie lietuviai, kad mylėjo Tėvynę, kad tikėjo Dievą; kai Sibiro speiguose nuo šalčio, bado, nepakeliamo darbo mirė vyrai, moterys, vaikai. Gal ir „šventu“ kai kas laikė ir tebelaike kai kurių poetų melą, bet tai buvo ir paliko melas. Gal ir galima tomis sąlygomis suprasti tuos poetus, gal jie ir labai kilnių dingsčių turėjo, bet juos pavadinti tautos dainiais neapsiverčia liežuvis.

Melavo gydytojai, įtikinę moteris, kad vaisius įsčiose tik 8 ar 12 savaitę ima tapti žmogumi, o iki to laiko daryti su juo, ką nori. Net žudyk ... Ir žudė, ir tebežudo motinos, įtikintos, kad žudo ... ne žmogų.

Melavo įvairių specialybių mokytojai, nutylėdami, klastodami, iškraipydami tautos istoriją, kultūrą, tikėjimą. Daugelį įžymių žmonių darė ateistais, bedieviais, revoliucionieriais. Įkalė mokiniams, kad jie kilę iš beždžionės, stebėjosi, kokie jie blogi, neklaūzados, nesuvaldomi. Tačiau kokie gi kitokie galėtų būti beždžionės vaikaičiai? Dar ir šiandien beždžionės vaikaičių nemažai mokyklų suoluose.

Melavo tėvai, „kombinuodami“ ką nors įparnešti iš fermos, sandėlio, ganyklos, įstaigos. Kad šeima sočiau gyventų.

Melavo darbininkai, simuliuodami “darbą”.

Melavo melžėjos, skiesdamos vandeniu pieną.

Melavo pardavėjos, sukdamos gramus ir kapeikas.

Melavo motinos, nemokydamos vaikelių melstis, nekalbėdamos apie Tą, kuris sukūrė dangų, žemę, žmogų; neaiškindamos, kas tie Dešimt Dievo Įsakymų ir kam jų laikymasis reikalingas žmogui. O Mozė kadaise ne atsitiktinai buvo prisakęs juos diegti savo vaikams, kartoti juos nuolat, užrašyti ant durų staktos, įrašyti į širdį,

Tad, norėdami grįžti į Dievo vaikų šeimą, visų pirma turime atsikratyti melo, nes kas “geria neteisybės vyną” tas “valgo bedievyستės duoną” (Pat 4, 17). Viešpats gi vaikščioja “teisybės keliais, teisėtumo takų viduriu” (Pat 8, 20). Paklausykime šv. Pauliaus, jo žodžiai kaip tik mums: “Nebemeluokite vienas kitam, nusivilkę senąjį žmogų su jo darbais ir apsilvilkę nauju, kuris atnaujinamas tobulam pažinimui pagal savo Kūrėjo paveikslą” (Kol 3, 9-10). O Kūrėjas — tai Tiesa!

Aštuntasis Įsakymas ragina nusivilkti nuo savęs melo žmogų ir apsilvilkti tiesos žmogumi. Pirmas žingsnis kelyje į Tiesą — atvirai sau prisipažinti, negražinant nieko, neteisinant savęs, neišsisukinėjant. Perkračius sąžinę ir išsiaiškinus, kokiais būdais ir kodėl buvo lauzytas aštuntasis Dievo Įsakymas, eina gailėstis — širdies skausmas dėl padarytų nuodėmių prieš šį Įsakymą.

Bet ar tikrai skauda širdį, ar tikrai gailimės ir kodėl gailimės? O gal gali ir į gailėsčio aktą įsiskverbti melas?

Sūnus palaidūnas, prieš sugrįždamas pas tėvą, atliko atgailą: “Kelsiuos, eisiu pas tėvą ir sakysiu: “Tėve, nusidėjau dangui ir tau. Nesu vertas vadintis tavo sūnumi. Priimk mane bent samdiniu!” (Lk 15, 18-19).

Ir tik tada šitaip, pasiryžęs iškeliavo pas tėvą. Ir tėvas jį priėmė. Ir tėvas jam atleido. Bet pirmieji sūnaus žodžiai buvo tie, kuriuos jis, nutaręs grįžti, jau buvo ištaręs savo širdyje: “Tėve, nusidėjau dangui ir tau”.

O kiek, Tėvyne, sūnų palaidūnų, melu nuo tavęs nutolusių, svetimiems tarnavusių, svetimus dievus garbinusių, bando neva grįžti, net sau neprisipažinę, kad šitaip melavo ir mokė vaikus meluoti! Bet jei Dievas neatleidžia nuodėmės, jeigu tikrai nesigailima, tai ar Tėvyne turėtų elgtis kitaip?

Višpatie, leisk tyra širdimi, be menkiausio veidmainystės šešėlio sielos gilumoje nužemintai tarti: “Tėvyne, nusidėjom dangui ir tau, laužydami Dievo Įsakymus”. O buvom nuo Mozės laikų įspėjami juos pritvirtinti kaip žymę sau ant kaktos ir mokyti jų vaikus, kai gulamės ir keliamės.

Buvom raginami Tėvynę mylėti žodžiais, žygiais, darbais, bet, manau, svarbiausia pradėti mokytis ją mylėti Ties h, tada visi mūsų žodžiai, visi mūsų žygiai ir darbai ves mus kiekvieną atskirai ir visą mūsų tautą į Dievą, kuris yra Šviesa, Tiesa ir Gyvenimas.

Atsisakiusi melo, siela, būk stipri Viešpa[^]. ties pažadu:

*“Nuplausiu jus tyru vandeniu,
būsime nuvalyti nuo visų savo dėmių, -
nuo visų stabų apvalysiu jus.
Duosiu jums naują širdį ir atnaujinsiu
jus dvasia.
Išimsiu iš jūsų akmeninę širdį ir
duosiu jums jautrią širdį.
Duosiu jums savo dvasią ir
padėsiu įgyvendinti mano įsakymus ...”*

(Ez 36, 25-27)

ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE

JONAS LAURIŪNAS, SJ

16. Aukos viršukalnėje (II)

Afrikoje, Kenijoje, yra aukšti kalnai, į kuriuos kopdami, savo jėgas bando sportininkai. Jie apsirūpina deguonimi, specialia apranga. Vienas Kenijos gyventojas metė drąsų iššūkį prityrusiems alpinistams ir kalnų nugalėtojams. Basas, lengvai apsirengęs, be specialios aprangos jis įkopė į vieną sunkiausiai prieinamų Kenijoje Neliono kalno viršūnę, kurios aukštis siekia 5100 metrų. Įkopti į šią viršūnę, žinovų nuomone, svajoja daugelis alpinistų profesionalų, kurie nedrįsta šturmuoti jos be palydovų ir specialios aprangos. Žurnalistai klausė šaunųjį alpinistą, kas jį paskatino į tokį rizikingą žygį. Norėjęs pasimelsti Dievui, kuris esą gyvenęs šio kalno viršūnėje (Tiesa, 1979, 201).

Suartėti su Dievu, susitikti su Juo, būti Jo artimybėje — tai visų laikų svajonė. Mums ši galimybė yra duota — nereikia kopti kažkur į kalno viršūnę kaip darė anas Kenijos gyventojas. 1979 m. vienas jaunas kalinys rašė namiškiams iš Vilniaus kalėjimo: “Šiandien Mišių metu buvau kartu su visais savo mintimis. Jaučiu tą bendrumą, ir tampa daug lengviau. Apvyniojęs degtukus siūlu, pasidariau kryžiuoklė ir dabar nešioju ant kaklo, nes manąjį paėmė. Mikalojui dabar baigiasi Mišios” (gruodžio 13). Štai kur mes susitinkam su Dievu. Šią galimybę mums suteikė Kristus. Tai vyksta tada, kai kunigas Bažnyčios įgaliojimu, jos vardu ir jos nustatytu būdu taria žodžius, kuriuos Kristus ištare Paskutinės vakarienės metu.

“Kančios išvakarėse Jis paėmė duoną ...” Paprasti tie žodžiai, bet kokie jaudinantys! Pamėginkime įsivaizduoti vakaro tamsą, krau-

pią kančios nakties tamsą, kuri apgaubė Kristaus gyvenimo dieną, tą baisią naktį, pačią baisiausią žmonijos istorijoje, naktį, kuri nešė savyje klaidią juodą nuodėmę, kada “Jėzus buvo išduotas” (1 Kor 11, 23). Ir šią naktį Viešpats pasirinko, kad pateiktų mums nuostabiausią savo meilės įrodymą ir paliktų kaip amžiną testamentą — įsteigė meilės dovaną, kurią pirmieji krikščionys, graikai, savo kalboje vadino Eucharistija. Jėzui neužteko, kad Jis atidavė savo gyvybę už mus, už kiekvieną mūsų, kaip Paulius rašė: “Jis pamilo mane ir paaukojo save už mane” (Gal 2, 20). Jis norėjo, kad Jo Auka, atlikta kruvinu būdu, liktų ir toliau kaip amžinas meilės paminklas pasauliui, kaip amžinas maldavimas Tėvui už pasaulį, kaip amžinas Tėvo garbinimas pasaulio vardu — tik kitu jau būdu — nekruvinu.

“Paėmė į savo šventas ir garbingas rankas ...” Į tas rankas, kurias taip dažnai kėlė maldai ir kurias netrukus leis prikalti prie kryžiaus, kad taptų amžinai maldaujančiomis rankomis iki pasaulio pabaigos.

Kunigas, ištare žodžius, kuriuos Kristus tarė, ir kurių dėka jis sudabartina mums savo Auką, iškelia šventuosius pavidalus žmonių žvilgsniui ir pagarbinimui. Ir pats paskui priklaupia pagarbinimui. Tikintieji turėtų su pagarba žvelgti į Ostiją ir įkūrę. Tu nebus Kristaus regėjimas veidas veidan, bet pažvelgimas į Jį, esantį šiuose pavidaluose.

Šventasis yra pasakęs: žvelkime į Ostiją ir į Taurę, širdimi išpažindami mūsų tarpan atėjusį Viešpatį! Tai tarsi pasikartotą sceną, šv. Jono evangelisto aprašytoji: “Jie žvelgs į tą, kurį pervėrė” (19, 37). Nuo seno krikščionybė-

je šią minutę tikintieji suklumpa ant kelių, išpažindami čia esantį Kristų. Tai Kristaus dievybės išpažinimas. Verta prisiminti, ką pats Kristus yra pasakęs: “Kas išpažins mane žmonių akivaizdoje, ir aš jį išpažinsiu savo dangiškojo Tėvo akivaizdoje” (Mt 10, 32). “Palaiminti, kurie nemato, bet tiki” (Jn 20, 29). Nesupraskime, kad Ostijoje yra tik Kristaus Kūnas, o Taurėje — tik Kristaus Kraujas: ir viename, ir kitame pavidale yra visas Kristus. Jei vyksta dviguba konsekracija, tai ne todėl, kad pirmiau būtų konsekruotas Kristaus Kūnas, o paskui — Jo Kraujas, bet todėl, kad yra dveji pavidalai, kurie abu reiškia vieną tikrovę. Semitų kalboje ir kūnas, ir kraujas reiškia tą patį asmenį. Pati konsekracija neatskiria Kūno nuo Kraujo. Dvejopi pavidalai mums sako, kad Kristus pasilieka mūsų tarpe ne tik kaip Auka, bet ir kaip maistas.

Kas kartą įvyko istoriškai kruvinu būdu, tą dabar turime sakramentinių pavidalų būdu.

Pasakojama apie prieškarinį Italijos diktatorių Benito Mussolini, kuris kartą įėjęs į vieną katalikų bažnyčią, neklaupė, tik nežymiai linktelėjo, nors save laikė kataliku ir tikinčiuoju. Jis jautėsi per didelis, kad atsiklauptų prieš Kristų. Kur šiandien jo didybė? Istorija išmetė jį į šiukšlyną. Istorija — tai žmonės: bet kaip tada, jei Dievas išmes mus į šiukšlyną?!

Paulius, kalbėdamas apie šią tikrovę, rašo: “Kada tik valgote šitą duoną ir geriate iš šitos taurės, jūs skelbiate Viešpaties mirtį, kol Jis ateis” (1 Kor 11, 26). Šios apeigos primena mums ne tik Kristaus mirtį, bet ir tai, kas bus po Jo mirties: Prisikėlimą, dangun Žengimą. Bet dar ne viskas: primena ne tik tai, kas buvo, bet ir tai, kas bus — ne tik Kristų mirusį, prisikėlusį, garbėje esantį, bet ir mūsų busimąjį Teisėją. “Tasai Jėzus, paimtas nuo mūsų į dangų, sugrįš taip pat, kaip esate matę žengiant į dangų ” (Apd 1, 11), — buvo apaštalams pasakyta. Reiškia, šis Kristus nėra dingęs, nėra kažkur pasitraukęs, Jis yra su mumis. Jis seka

mūsų žingsnius, mato mūsų kovas, sunkumus ir pergales ir mus vertins, teis. Čia mes susiduriame su paslapčių paslaptimi, susitinkame su meilės ir vilties paslaptimi. Kunigas sušunka: “Tikėjimo paslaptis!”, ir liaudis, pasigaudama šv. Pauliaus žodžius, atsiliepia: “Mes skelbiame, Viešpatie, Tavo mirtį ir išpažįstame Tavo prisikėlimą, laukdami Tavęs ateinant”. Čia liaudis jaučiasi ne stebėtoja, bet dalyvė Kristaus Aukos, ir savo jausmus, savo tikėjimą Kristumi garsiai ir vieningai išreiškia.

Iš tiesų, kad dalyvautume šv. Mišiose, reikia tikėjimo. Čia juk nieko mes negalime suprasti: mes remiamės ne savo protu, o vien Kristaus žodžiu ir Jo valia. Kaip galima suprasti konsekraciją, pavidalų perkeitimą? Savo jėgomis nepraskleisime uždangos. Galim rasti tik panašybę. Sakysim, spalvotos medžiagos, kada jos guli sandėlyje, nieko nereiškia — yra tik prekė. Bet jei iš šių spalvotų medžiagų pasiuvama valstybinė vėliava, tos medžiagos jau tampa valstybės ženklu ir netgi gerbtinu ženklu. Kažkas panašaus įvyksta ir Eucharistijoje. Po konsekracijos žodžių, pagal Kristaus valią, duona ir vynas įgyja naują prasmę ir paskirtį, tampa ženklu, kad mūsų tarpe ir mūsų dėlei yra Kristus. Konsekracijos žodžių dėka duona ir vynas nustoja būti įprastu maistu, o gauna naują paskirtį — žymi Kristaus buvimą ir teikia galimybę jungtis su Juo. Šie šventieji pavidalai, kaip maistas, irgi gauna naują paskirtį: palaikyti ne mūsų fizinį organizmą, bet antgamtinį gyvenimą.

Bažnyčia, reikšdama savo dėkingumą Viešpačiui už šią neišsakomą paslaptį, eucharistinę maldą baigia įspūdingu šlovinimo gestu: vadinamu “mažuoju pakylėjimu”: kunigas pakelia pateną su Ostija ir taurę su Viešpaties Krauju ir sako: “Per Jį, su Juo ir Jame Tau, visagali Dieve Tėve, su Šventąja Dvasia visa garbė ir šlovė per amžius”. Tikintieji vieningai atsako: “Amen”. Šis “Amen” tebūnie ne vien mūsų lūpose, bet ir gyvenime, kad mūsų darbai garbintų Dievą!

Kaina

SAULENA KILIKEVIČIUTĖ

Žvelgiu į sutemų apglėbtą dangų: štai įsi-
žiebė nauja žvaigždėlė, o kažkur toli
nukrito kita, galbūt tik mano vienos paste-
bėta, liūdnų minčių palydėta. Niekaip ne-
galiau šią naktį užmigti, nors taip svaiginančiai
ramiai nuteikia žvaigždėtas dangus, mėne-
sienoje paskendę sodai, tyliai už lango giedan-
ti lakštingala ...

Guliu atmerktomis akimis, žvilgsniu lydė-
dama krentančią mažą žvaigždutę, o ausyse vis
tebeskamba Ritos ištarti prisipažinimo žodžiai:
“Aš nužudžiau savo kūdikį. Negimusį, visiškai
bejėgį kūdikį...” Man tie žodžiai įsmigo giliai
širdin, jaučiau, jog baimės, siaubo ir netikėji-
mo jausmų mišinys, staiga pavirtęs į begalinius
aštrų skausmą, skverbiasi į mano kūną, apraiz-
go širdį, kyla vis aukštyr aukštyr, pasiekia
smegenis ... Tegalėjau ištarti: “Nužudei?!” ir
mane apgaubė tamsa ... Kai, truputį atsipeikė-
jau, pajutau šiltą Ritos ranką, švelniai ir labai
atsargiai glostančią mano galvą ... Jos karštos
ašaros riedėjo per skruostus, kaklą, sudrėkin-
damos baltą it sniegas suknelės apykaklę,
paliesdamos ir mano veidą. Išgirdau tylų,
liūdesio ir nuolankumo kupiną “Atleisk” ...

Staiga supratau, jog aš privalau padėti šiai
merginai, mano draugei, privalau ją išklausti,

paguosti, padrašinti. Nusišypsojau, paėmiau
jos karštą drebančią ranką, priglaudžiau sau
prie skruosto ir paprašiau: “Papasakok man
viską. Pasidalink šia nelaime kartu su manimi”.
Mačiau, kaip ji akimirka apstulbo, matyt, nes-
tikėdama tokios atomazgos, užsidengė ranko-
mis veidą ir kokią minutę tylėjo. Man ta minu-
tė atrodė lyg amžinybė. Jaučiau, jog virpu nuo
įtampos ir laukimo, tačiau širdis reikalaute
reikalavo: “Išklausyk ir padėk, juk ji pasirinko
būtent tave”.

— Gerai, — pagaliau ištara Rita, — aš
tau papasakosiu viską viską ... Tik labai nes-
merk manęs, — tyliai paprašė.

Rita atsiduso ir pradėjo pasakoti:

— Susipažinau su Valiumi (toks vaikino
vardas) prieš trejetą metų viename pobūvyje.
Patikome vienas kitam, dažnai susitikinėdavo-
me. Nemanyk, jog tie susitikimai būdavo labai
trumpi ir neįdomūs. Anaipol! Kiekvienąsyk,
parėję iš teatro ar parodos, mes karštai aptar-
inėdavome matytą spektaklį ar paveikslus, kar-
tais net susiginčydavome. Tačiau ginčai greit
užgesdavo, aišku, Valiaus dėka. Jis nusišypso-
davo, paglostydavo mano galvą, įdėmiai ir rim-

Sugrįžimas.

Alberto Svenčionio nuotr.

tai pažvelgdavo į akis ir tardavo: “Na, gerai jau, gerai. Tegu bus taip, kaip tu nori, angelik”.

Rita nutilo. Jos akyse sužibo ašaros. Mačiau, kaip sunku jas sulaikyti, tačiau mergina jų nesigėdijo, pasakojo toliau.

— Dažnai vasaros pavakariais klajodavome po kvepiančius laukus, tylūs tylūs sėdėdavome ant tingiai ir lėtai tekančios upės kranto, su ilgesiu žvelgdavom į besileidžiančią saulę. Mes, kaip aš tuomet maniau, iš tiesų mylėjome vienas kitą. Gal ne tiek fizine, kiek dvasine meile. Nelauktai jam teko išvykti į tolimą komandiruotę. Verkėme abu, nes netikėjome, jog galėsime išgyventi vienas be kito nė dienos ... Jau tą pačią dieną sulaukiau skambučio iš mylimojo. Šnekėjomės ilgai, atrodė, jog nesimatėm ištisus metus. Ilgainiui išsiskyrimo žaizdos gijo, nes Valius dažnai skambindavo, sulaukdavau daug meilės ir ilgesio kupinų laiškų. Tačiau po keleto mėnesių skambučiai ir laiškai staiga dingę. Nežinojau, ką ir begalvoti: gal kas atsitiko, o gal kitą merginą susirado? Vijau šalin tokias mintis, ištisas valandas žiūrėdavau į Valiaus fo-

tografiją, šnekučiuodavausi su ja. Truputį nusi-ramindavau ...

Vieną vakarą kažkas tyliai pabeldė į duris. Atidariusi jas, niekaip negalėjau patikėti, jog priešais mane stovi Valius — mano mylimasis. Gal penketą minučių stovėjome taip — vienas priešais kitą. Aš jo akyse tarsi perskaičiau atsiprašymą. Jis, be abejo, manosiose įžvelgė atleidimą. Puolėme vienas kitam į glėbį, verkėme tartum vaikai. “Jis grįžo, grįžo pas mane!”

— mano širdis dainuote dainavo, staiga pajutusi, kad sielvartui ir ilgesiui atėjo galas. Tačiau ji klydo. Manęs laukė dar didesni išbandymai ir skausmai.

Tą vakarą jis kalbėjo ilgai ilgai, kažką pasakojo, mosavo rankomis, staigiai pašokdavo nuo kėdės, vėl atsisėdavo ... Bet aš viso to nemačiau, negirdėjau. Tik žiūrėjau į jį, mano mylimąjį, žvilgsniu glosčiau jo akis, plaukus, lūpas. Jis, matyt, tai pastebėjo, staiga nutilo, paėmė mano rankas, prisiglaudė prie krūtinės ir tyliai sukuždėjo: “As myliu tave ...”

Rita vėl nutilo. Atsistojo, pažvelgė pro langą į žydingą sodą ir pasakojo toliau.

— Kai po dviejų mėnesių Valiui pasakiau, jog laukiوسي kūdikio, jis šaltai pasižiūrėjo ir paklausė: “O nuo ko?” Aš apstulbau. “A, tu nori pasakyti, kad tas kūdikis — mano? Gali būti, gali būti ...”, abejingai palingavo galva. “Tai ką man dabar daryti?” — klausiu aš. “Ką nori. Aš tavęs niekad nežadėjau vesti. O dabar išeik, tu man trukdai” — ištarė. Aš iš siaubingo netikėtumo vos tegalėjau atsistoti. Užverdama duris dar kartą maldaujančiu žvilgsniu pažvelgiau į jį, mano svajonių princą, taip greit užmiršusį ir taip bjauriai paniekinusį mane ir mūsų, atrodė, nepriekaištingą meilę. Išėjau iš jo namų pažeminta, užgauta, įskaudinta. Nebėžinojau, ką daryti. Ilgai blaškiausi po miestą, klajojau siauromis gatvėmis, šalinausi praeivių. Man rodės, kad visi su panieka žiūri į mane, ironiškai šypsosi ir kužda kažką vienas kitam į ausį. “Ką daryti? Ką daryti?” — mintys sukosi

vis apie tą patį? “Gimdyti? O ką pasakys tėvai? Nuo pat mažumės man buvo skiepijamas doros jausmas”. Prisiminiau pražilusią motinos galvą, raukšlėtas rankas, pavargusį balsą, išverktas akis ... “Ne, mamyte, aš tavęs neišduosiu, verčiau pati kentėsiu už savo nuodėmes, bet tau gėdos nedarysiu“, — nusprendžiau.

Eidama į ligoninę, aš vis raminau save: “Juk kūdikis dar mažutis, galima sakyti, jo dar nėra. Jis nieko nežinos, nieko nesupras.

O mama yra ... Ji viską sužinos, pasmerks mane ir tą kūdikėlį. Tad kam gi reikalingos kančios dėl mano klaidų”...

Rita žvelgė savo bejausmėmis akimis kažkur tolyn, o ašaros riedėjo ir riedėjo ...

— Aš nužudžiau jį. Nužudžiau mažutį žmogelį, kuris jau turėjo širdelę, skaisčią sielą, kuris buvo pradėtas iš didelės meilės ir miręs dėl mano silpnumo ...

Rita dar ilgai pasakojo apie naktinius košmarus, haliucinacijas, o aš niekaip negalėjau patikėti, kad visa, ką ji pasakojo, — tiesa.

Jau buvau atsigulusi, tačiau miegas neėmė. Ausyse tebeskambėjo mano draugės pasakojimas, toks nepaprastai liūdnas ir tragiškas. Atrodytų, nieko naujo ir keisto ji nepasakė. Kiek tokių nelaimingų meilių yra pasaulyje. Ir kai aš šitaip pagalvojau, mane apėmė siaubas: kiek tų mažulėlių, ką tik pradėtų gyvybių nukeliavo amžinybėn?! Dievas apdovanojo moterį, suteikdamas jai laimę pirmajai pamatyti savo kūdikį, pirmajai priglausti tą mažulėlį prie krūtinės ir išgirsti jo širdelės plakimą. Aš tarsi matau tuos milijonus nužudytų mažylių, beviltiškai tiesiančių rankes į kiekvieną moterį, maldaujančiu žvilgsniu žvelgiančius į jų akis, tačiau nematau nė vieno besisypsančio kūdikio. O moterys? Jos kaip ėjo, taip eina, viena kita stabteli, užsidengia ranko-

mis veidą, ištiesia rankas į vaikelį, tačiau nepasiekia jo. Kūdikėlis — tai tik vizija, niekad nepaliekanti savo motinos, kuri jį, vos pradėtą, nužudė.

Aš prisimenu Ritos pasakotą sapną, pirmąjį po to košmaro ligoninėje. Įsivaizduoju, kaip blaškėsi mergina, matydama sapne savo kūdikio rankes, tokias mažutes, sudėtas maldai. Aš žinau, jog Rita niekuomet neužmirš iš mažylio širdies sklindusių žodžių: “Manyte, nors nužudei mane, tačiau aš melsiuosi už tave. Tik tu nepamiršk manęs, pasimelsk ...”

Žiūrėjau į dangų, su viltimi pasitikdama naują, šviesią, nedrąsiai žvaigždutę ir su nerimu palydėdama krintančią ... Nejučiom prisiminiau kažkieno pasakytus žodžius, kad krintanti žvaigždė — tai žmogaus mirtis.

Žvelgiau į tas nuostabiai ramiai mirksinčias žvaigždeles. Ir kažkur toli toli pamačiau Ritos akis, ilgesingai žiūrinčias į dangų, išgirdau žodžius, kupinus skausmo ir širdgėlos: “Atleisk man, Viešpatie. Aš nužudžiau savo, o kartu ir tavo kūdikį. Pabijojau žmonių, jų piktų liežuvių. Man dabar dar sunkiau, kai matau savo motiną, vis dar manimi tikinčią ir nieko nežinančią apie mano žiaurų poelgį. Nejaugi teks veidmainiauti visą gyvenimą?! Man kraujui plūsta širdis, kai pagalvoju, kokį skausmą turėjo iškentėti mano vaikelis, niekuo nekaltas, tyras it ašara. Viešpatie, atleisk man. Aš nenoriu mažesnių kančių, jų aš nusipelniau, bet maldauju tik vieno: neleisk žūti nė vienam tokiam kūdikiui, kaip manasis ...”

Tik žodžiai nuskambėjo taip garsiai ir aiškiai, jog aš nejučiom krūptelėjau ir pagalvojau: “Kiek akių dabar žvelgia į žvaigždėtą dangų? Kiek lūpų kalba maldos žodžius? Kiek širdžių dejuoja iš skausmo ir nevilties? Kas besuskaičiuos ...”

PAS KĄ MES EISIME

CHIARA LUBICH

"Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius" (Jn 6, 68).

Tais žodžiais Petras atsakė Jėzui, po Jo kalbos Kaparnaumo sinagogoje (Jn 6, 22-59), kurioje Jėzus paskelbė, kad Jis yra gyvenimo duona, nužengianti iš dangaus. Tais žodžiais Jėzus užsiminė apie Eucharistijos Sakramentą, kurį Jis duos Bažnyčiai, tai yra Jo kūnas ir kraujas, kuris turės būti paaukotas ant kryžiaus už pasaulio gyvenimą (6, 51). Tokia Jo kalba labai suerzino tuos, kurie jos klausėsi, o ir pasidalinimas pasklido taip pat tarp kai kurių jo mokinių, kurių daugelis jį paliko.

Tada Jėzus kreipėsi į artimiausius savo apaštalus ir juos paklausė: "Ar ir jūs norite mane palikti?" Petras atsakė savo ir savo draugų vardu, pareikšdamas savo tikėjimą ir visišką atsidavimą Jėzui. "Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius".

Mus labiausiai domina Jėzaus klausimas, į kurį Petras ir davė tą atsakymą.

Jėzus žinojo, kad Jis buvo nesuprastas ir pasaulio atmetas. Nepaisant to, Jis neslėpė ir nenutylėjo savo asmens tapatybės. Jis pakartotinai liudijo, kad yra Dievo Sūnus, kurį Tėvas siuntė gelbėti pasaulį. Jis nepaneigė jokio žodžio, kurį buvo gavęs iš Tėvo, net ir to, kuris reiškė Jo apleidimą. Tai žinodamas ir vykdydamas, Jis leido savo artimiesiems draugams patiems apsispręsti: būti su Juo ar prieš Jį.

Petras visa to buvo taip paveiktas, kad, visiškai atsidavęs Jėzui, ištikimai vykdė Jo mokymą, mums palikdamas sektiną pavyzdį.

O Dievo meilės šviesa davė jam tvirtą akstiną ir pasiryžimą tam didžiam pasiaukojimui.

Petras įsitikino, kad toliau negali būti atsiskyręs nuo Jėzaus; jis negali vėl grįžti prie žvejybos tinklų ir buvusio gyvenimo. Nepaisant, kad tas apsisprendimas kėlė sunkumus ir ryšys su Jėzumi šaukė naujam gyvenimui. Jis tikėjo šviesa, kuri pradžioje jį patraukė.

Užtai ir atnaujino pasiryžimą būti su Jėzumi, taip daryti įtikinėjo ir savo draugus.

Kaip mes galėtumėm gyventi pagal čia mąstomus žodžius?

Lemiami nutikimai dvasiniame gyvenime ir mus gali ištikti. Kartais gali būti sunku suprasti kai kuriuos Jėzaus tiesos aspektus.

Kartais mūsų aplinka gali daryti mums kokią nors sprendimą. Mes žinome ir tai, kad mūsų tikėjimui gali daryti įtaką kultūros ir moralės atmosfera aplink mus. Kartais, pasirinkę Jėzų, mes galime jaustis atskirti ir vieniši, nepalaikomi draugų ir visuomeninės aplinkos. Kai kada mummyse gali sukilti tikėjimo abejonės, net didelės krizės, sukeldamos abejonės mūsų pašaukimu.

Čia mąstomi žodžiai primena, kad visi panašūs nutikimai duoda mums progą vėl atnaujinti Jėzaus pasirinkimą geresniu būdu; atnaujinti tą pasirinkimą, kaip Petras padarė, tai yra atkreipdami atidų dėmesį šviesai ir meilei, kuri duoda pagrindą mūsų pašaukimui ir krikščioniškam gyvenimui.

Iš anglų kalbos vertė *Kostas Paulius*.

TA ATMINTIS ŠVENTA

(Lyriniai pamąstymai Medininkuos apsilankius)

J A N I N A STRIMAITIENĖ

Vingiuotas kelias, bėgantis tarp gojų, pamiškių pievelių, palaipsniui vis kylantis žaliais kalneliais, atveda į garsiąją Juoza-pinės aukštumą. Žvelgi į mėlynas padūmavusių miškų juostas ir nematai tolokai likusio Vilniaus televizijos bokšto. Keista — stovi daug žemiau. Atvažiavai ir netiki, kad esi aukštumoje — tas palaipsniškas kilimas kalneliais apgaulingas.

Kaip čia gražu! Stoviu prie Medininkų pilies griuvėsių ir giostau akimis vienintelio kuoro likučius. Iš 13-jo amžiaus glūdumos žvelgia į mane nebylūs akmenys, milžiniškas pilies vidaus kiemas, nebylūs vartai. Beveik 2 ha pilies kiemo, o visa teritorija su apsauginių griovių sistema — 6,5 ha.

Sakoma, kad Medininkų pilis savo originaliu planu primena romėnų karo stovyklą, o istoriniai šaltiniai pateikia žinių, kad čia gyvendavęs karalaitis Kazimieras, kuris vėliau buvo paskelbtas šventuoju. Taigi iš tiesų

*Lauko akmenys ir plytos
Gilią praeitį mums mena,
Kuoras griūvantis, sulytas
Žarija širdy rusena.*

*Gal nuo medžio šitas vardas -
Daug medinių būta sienų.
Tai senovė čia aptverta
Ryžto įkvepia kiekvieną,*

Gaisro slibinai surijo medinę galeriją, gnuožmioj kovoj sugriuvo gynybos sienos, laiko srovė užliejo už pilies sienų buvusį kaimą, išnyko net pelkės su akivarų akim. Bet šią rūsčią ir garbingą Atmintį saugo ir amžinai saugos Medininkų pilis, kuri jau sulaukė savo atgimimo datos: 1993 m. liepos 7-ją dieną virš atkastos įėjimo angos iškilmingai įmūrytas ir pašventintas pirmasis šios tvirtovės didžiojo bokšto atstatymo akmuo.

1991 metų liepos 31 d. ankstyvą rytą Medininkų vardas tautos istorijoje suskambo antrą kartą jau laisvojoje Lietuvoje: kukliame muitinės namelyje buvo iš pasalų žvėriškai sušaudyti aštuoni mūsų tautos sūnūs.

*Seno kaimo Medininkų vardą
Į istoriją įrašė jie krauju.
Jeigu siela bus kada sužvarbus.
Jų auka įkvėps jėgų naujų.*

Man atrodo, kad garbingas Medininkų pilies kuoras savo akmeniniu tylėjimu padeda mums giliau suvokti šio siaubingo įvykio prasmę.

*Už ką, už ką tas skausmas sopulingas?
Vėl Atmintis ... Šįkart laisvos tautos.
Kraupi tyla giliai į širdį sminga -
Kas žudikus nubaus, kas suieškos?*

Kuoro viršūnėje plaiksto žalias šakeles
mažutis tikriausiai vėjo pasėtas berželis.
Jis man toks įspūdingas šioje istorinėje
aplinkoje. Jo žalias žvilgsnis pasiekia ir iš-
kilų kryžių, menantį tą juodą 1991 metų gėlą.

*Kuoro berželi, tau saulužė moja,
Būk Atgimimo simboliu šviesiu.
Būk Atminties sargybiniu žaliuoju,
Garbingai ošk Istorijos balsu.*

Praeis keleri metai, ir Medininkų pilis bus
atstatyta. Ne mažutis berželis, o didysis
bokštas saugos istorinę rimtį, kviesdamas į

muziejų, į garbingą pilies kiemą. Važiuos kar-
ta po kartos į Juozapinės aukštumą, sustos
prie kryžiaus pasimelsti už tautos didvyrių
vėles.

O Medininkų muitinės poste, kaip visuo-
met, judru. Vienintelis likęs gyvas tą siau-
bingą liepos rytmetį Tomas Šernas ir žilo
plauko sulaukęs rūsčiai žvelgia į praeities
dienas.

*Ta Atmintis šventa -
Istorija ją saugos,
Laužų liepsna skaidri
Valstybės dieną švies.*

Ramunė

*“Štai aš beldžiu prie durų sustojęs,
ir klausaus, ar yra ten širdžių,
kad nuplautų man ilstančias kojas -*

*Aš nenoriu jėga įsiveržti,
nors kraitelė pilna dovanų,
trukdo man net voratinklio varžtai -
Meilės vedamas aš ateinu.*

*Betgi Meilei atsakymo reikia -
kas už ją savo meilę man duos?!
ji dosni taip beribiai, besaikiai -
jos žiedų nepakanda ruduo.*

*Ar subtilių suprasim šį mostą?!
Kas tyliausiai beldimą išgirs?
Mūsų dienos be Meilės nunoksta,
ir apsiaučia vienatvė slogi.*

*Gal mes nuginėm Meilę nuo durų -
neatvėrėm širdies šilumos?!
Ir išėjom į tolumą niūrią ...
O tuščiom kaip surtižti namo?!*

Pakalnytė

♥ ♥ ♥

*Šitoj žemėj visi mes - lašeliai:
kas ant žiedo, o kas ant žolės,
ir į Saulę pakilti negalim -
lig savęs tik jinai pakylės.*

*Mes visi - tik dirvonų grumsteliai:
laukiam sėklos iš rankų Tavų!
O daigelis ir akmenį skelia,
kad išaugtų derlingu javu.*

*Mes visi - upeliukai mažiausi -
(Ar kas žiedą ar šiukšlę įmes!)
ilgesy pasinėrę vis plauksim,
kol pasieksime Jūros gelmes ...*

*Mes visi - piligrimai benamiai -
(Nieks ant tilto nestato namų!)
sunnykimo krantuos vis neramūs,
kol apvilksi mus nemarumu ...*

Dešimt Dievo Įsakymų

(Jaunimo grupėje
premijuotas straipsnis)

IEVA CICĖNAITĖ

Ant Sinajaus kalno Dievas nurodė Mozei dešimtį įsakymų. Mozė visus įsakymus surašė ant akmeninės plokštės, o tai rodo jų svarbą, nes akmuo — patvarumo ir ilgaamžiškumo simbolis. Visi įsakymai yra vienodai svarbūs. Nei vieno jų negalima pamiršti ir nesilaikyti. Įsakymas nurodo gyvenimo situacijų ribas, kurių katalikui nevalia peržengti. Juose galima rasti atsakymus į įvairius, situacijose iškilusius klausimus. Tie atsakymai bus visada teisingi, nes pats Kūrėjas tarytum juos padiktuoja. Įsakymus Dievas yra tiesiog įrašęs į žmogaus prigimtį ir sąžinę. Pirmieji trys įsakymai rodo mūsų pareigas Dievui, o kiti — žmonėms. Visus įsakymus apibendrija didysis įsakymas. Jis vadinamas meilės įsakymu ir yra pagrindinis.

Pirmasis įsakymas: *Neturėk kitų Dievų, o tik mane vieną.* Šį įsakymą žmogus vykdo tada, kai tiki Dievą ir pagal tikėjimą tvarko gyvenimą. Tuo pačiu metu negalima tarnauti Dievui ir velniui, o kai netarnauji Dievui, tai nejučiomis pradedi nukrypti nuo tiesaus kelio ir tampa tamsiųjų jėgų valdomas. Net senovėje žmogus tikėjo esant kažkokią aukštesniąją esybę ir ją garbino, tačiau jo tikėjimas

nebuvo tobulas, nes jis nežinojo, ką tiki ir kas yra visa ko valdytojas, todėl pradėjo garbinti stabus ir juos tikėti. Tačiau pagoniški dievai nebuvo tikri ir teisingi. Jų garbinimas veikiau priminė piktųjų jėgų garbinimą. Priėmus krikštą, buvo pradėtas garbinti tikrasis Dievas ir pamažu, nykstant pagonybei, pamiršti stabai. Tai rodo, kad žmogus visą laiką kuo nors tiki, bet visi krikščionys turi tikėti ir tiki Dievą, esantį trijuose asmenyse. Dievą garbina malda, todėl, galimas dalykas, nusidedame pirmajam įsakymui, apleisdami maldą. Malda — bendravimo su Kūrėju būdas.

Antrasis įsakymas: *Netark Dievo vardo be reikalo.* Dievo vardo vartojimas netinkamose vietose ir be reikalo parodo Jam nepagarbą, todėl Dievo, Jėzaus, Marijos ir šventųjų vardus turime minėti pagarbiai, su meile. Negalima melagingai prisiekinėti Dievo vardu, nevykdyti šventų pažadų ar juos laužyti, kai jie yra sutvirtinti Viešpaties vardu.

Trečias įsakymas: *Švęsk sekmadienį.* Dievas dangų, žvaigždes, žemę, visus augalus ir gyvius, žmones sukūrė per šešias dienas, o septintąją dieną ilsėjosi. Jo poilsį mums sunku suprasti, nes Dievas yra visagalis. Jis viską gali ir niekada nepavargsta, tačiau faktas yra tas, kad septintąją dieną Dievas nieko nekūrė ir nevykdė savo planų. Jis sutvarkė metų laikus taip, kad žmonės turėtų septynias dienas savaitėje, šešias jų dirbtų, o septintąją — ilsėtusi, nepamiršdami Jo garbinti. Sekmadienis — diena, skirta bent trumpai prisiminti Kūrėją, su juo pabendrauti. Šį įsakymą įvykdome tada, kai sekmadieniais susilaikome nuo sunkių fizinių darbų, kuriuos galime laikinai atidėti, dalyvauname šv. Mišiose, giliname religines žinias, skaitydami šv. Raštą arba katalikiškus laikraščius bei žurnalus. Būna atvejų, kai sekmadienį žmogus dirba sunkų fizinį darbą, bet jeigu darbą reikia būtinai atlikti tą dieną, tada nedaroma nuodėmės. Tačiau, sekmadieniu prisidengus, negalima piktinaudžiauti ir tinginiauti, nedirbant kasdieninių ruošos darbų. Skaičiau apsakymą, kuriame rašoma apie našlę, turėjusią nedidelį žemės sklypelį. Jame ji augindavo kopūstus, kuriuos pardavinėdama užsidirbdavo šiek tiek pinigų duonai. Kartą našlė susirgo. Ji negalėjo prižiūrėti savo daržo, todėl darbus pavėdė savo dukrelei. Buvo kaip tik sek-

“Nepriklausomybės ir vilties žygis”.

Algirdo Kairio nuolr.

madienis, kai motina liepė jai nueiti į daržą ir nurinkti nuo kopūstų lapų geltonus kenkėjų kiaušinėlius. Dukrelė atsakė, jog sekmadienį ji nieko nedirbanti. Nenuėjusi į daržą sekmadienį, ji pamiršo nueiti ir po to. Pagaliau pasveiko motina, ir jos abi nuėjo apžiūrėti kopūstų. Našlės dukrelė labai nustebo, pamačiusi vien kopūstų kotus. Motina jai paaiškino, jog taip atsitiko tik todėl, kad ji tingėjo kiaušinėlius nurinkti sekmadienį ar bent nueiti į daržą pasižiūrėti, juk darbas buvo tikrai nesunkus.

Ketvirtas įsakymas: *Gerbk savo tėvą ir motiną*. Mažasis Jėzus labai mylėjo savo motiną Mariją ir globėją Juozapą. Jis padėdavo jiems dirbti Juozapui staliaus darbus. Jėzus nepamiršo motinos ir mirdamas ant kryžiaus, todėl ją globoti paskyrė mylimiausiajam savo mokiniui — Jonui. Jonas turėjo atstoti Marijai sūnaus vietą. Jėzus yra mums meilės pavyzdys. Vaikai turi mylėti tėvus ir vyresnius, juos gerbti ir būti klusnūs, dėkingi, paslaugūs ir nuoširdūs. Vaikams jokių būdu negalima kelti rankos prieš tėvą ar motiną, nes tada jie laužo įsakymą ir užsitraukia didelę nemalonę. Dievas juos nubaudžia (pvz., vienam sūnui, jau suaugusiam, nudžiūvo ranka, nes jis pakėlė ranką prieš savo motiną, kuri per šv. Velykas nedavė jam pinigų svaigalų pirkti). Viešpats pažadėjo laiminti tuos, kurie vykdo ketvirtąjį įsakymą.

Penktas įsakymas: *Nežudyk*. Dievas davė žmogui gyvybę, todėl Jis ją ir pasiims. Pačiam žmogui negalima norėti ar bandyti atimti sau gyvybę, tačiau mirti reikia visada būti pasiruošusiam, nes Viešpaties planų nežinome, tad nežinome ir kada Jis pakvies mus į kelionę amžinybėn. Reikia branginti ne tik savo, bet ir kitų gyvybę, saugoti sveikatą. Turime fiziškai ir dvasiškai būti sveiki. Tačiau ne visi žmonės turi šią didelę Dievo malonę. Esama fizinių ir dvasinių ligonių. Krikščioniui tokių žmonių nematyti ir nuo jų nesusukti negalima. Jis turi dvasiniam ligoniui padėti pasveikti, o fizinį — užjausti, jam padėti. Negalima kankinti ir tyčia atimti gyvybę ir bedvasėms būtybėms — gyvūnams. Jie taip pat yra Dievo kūriniai. Nusikalstame šiam įsakymui ir tada, kai linkime kitam nelaimės ir ligos, neužjaučiame jo, jį sužeidžiame. Didelė Dievo malonė yra ta, kad Jis leido gyventi. Tik Jis vienas gali šią malonę atsiimti iš žmogaus. To negalima pamiršti.

Šeštasis įsakymas: *Nepaleistuvauk*. Sis įsakymas dabar dažnai laužomas. Žmonės pamiršta septintąjį Kristaus įsteigtą sakramentą — santuoką. Jie nepriima jo (gyvena “susidėję”) arba laužo jo taisykles (skiriasi vyrai ir žmonos, palieka vieni kitus ir gyvena su kitu ar kita). Šio įsakymo laikomės, jei mūsų jausmai tyri, kalba ir elgesys padorūs. Nusidedame tada, kai nepadoriai kalbame, juokaujame, dainuojame arba klausomės nepadorių dalykų, noromis skaitome nepadorius laikraščius ar žiūrime tokio pobūdžio filmus.

Septintas: *Nevok*. Septintas įsakymas reikalauja, kad mes gerbtume kitų žmonių arba visuomenės nuosavybę, jos nesisavintume. Kiekvienas žmogus privalo užsidirbti sau pragyvenimui, netingėti ir nebūti kitiems našta. Nesvarbu, ar tai būtų suaugęs, ar dar vaikas. Žinoma, vaikas nedirbs kokiam nors darbe, todėl jis turi padėti tėvams, kurie dėl jo, norėdami, kad jis turėtų ką valgyti ir kuo rengtis, daug dirbta. Dažnai pasitaiko vaikų, kurie vagiliauja nuo tėvų, pasiimdami iš jų kišenių likusius pamirštus pinigus. Nuo nedidelių vagilavimų prasideda didelės vagystės. Iš pradžių pavagia kelias kapeikas iš kišenės, o po to pradeda nepasiklause ir slapčiomis imti iš piniginių ir kitur. Pripratęs nuo mažens vagiliauti, žmogus užaugęs tampa tikru vagimi ir nusikaltėliu. Tada jį jau sunku būna perauklėti, nes jo charakterio bruožai

**Kartais šviesi viltis baigiasi skausmu
ir liūdesiu.**

Algirdo Šakinio nuotr.

jau būna susiformavę. Esu skaičiusi vieną apysaką, kurioje aprašoma mergaitė, pavogusi iš kaimo sodo obuolį. Nors tai, atrodo, ir nedidelis daiktas, nes kaimynas turėjo daug obuolių, bet mergaitė labai pergyveno, nes ją graužė sąžinė. Ji per išpažintį išpažino šią nuodėmę ir prisipažino kaimynui, pavogusi iš jo obuolį. Kaimynas, žinoma, jai atleido, sakydamas, kad daugiau nevogtų, o, norėdama pasiimti obuolį, jo pirma paklaustų. Ši mergaitė yra geras pavyzdys visiems. Ji net už nedidelę nuodėmę atsiprašė Dievo ir žmonių, bet kiti padaro dideles vagystes ir kartais jų metu net žmogų nužudo. Jie nusideda dviem įsakymams iš karto, bet sąžinė jų negraužia. Tada Kūrėją jie labai įskaudina, o į darbų sąrašus amžinybėje įtraukiamos dvi juodos dėmės, kurios daugiau “nusveria” blogųjų darbų pusę. Nusidedame įsakymui, kai randame kokį nors pamestą daiktą, bet, atsiradus šeimnininkui, jo negražiname. Negalime sukčiauti parduodant ar perkant, tai dabar būdinga nesąžiningiems prekybininkams.

Aštuntas įsakymas: *Nekalbėk netiesos*. Kai Pilotas tardė Kristų, Kristus galėjo išvengti mirties ant kryžiaus. Jam reikėjo tik pasakyti netiesą, ir Jis būtų buvęs išteisintas ir paleistas, tačiau Kristus buvo teisingumo švyturys ir sakė tik tiesybę. Jeigu Jis būtų išsigynęs, kad yra tautos Karalius, būtų nenukryžiuotas, tačiau mes tada nebūtume išvaduoti iš pragaro valdžios. Kristus mums davė

tikrą pavyzdį, todėl juo turime sekti. Petras tris kartus išsigynė, kad nepažįsta Viešpaties, tačiau vėliau visą gyvenimą dėl to gailėjosi. Netiesa į gera neveda. Ją sakydami, mes skaudiname Kūrėją. Netiesa visada vėliau paaiškėja, todėl ir sau pakenkiame. Neveltui yra liaudies posakis “Melo kojos trumpos”. Aštuntojo įsakymo nevykdymas yra melavimas, paslapties išdavimas, apkalbos ...

Devintas įsakymas: *Negeisk svetimo vyro ar svetimos moteries*. Dievas reikalauja, kad žmogus laikytųsi padarumo ir taurumo. Meilę reikia gerbti ir branginti, o neleistinus geismus — tvardyti. Negalima tyčiotis iš meilės, santuokos ir šeimos, geisti svetimos moters arba vyro. Šio įsakymo laužymas yra susijęs su šeštojo įsakymo nesilaikymu. Jei vedęs vyras mato moterį ir jos geidžia, tai jis jau paleistuvauja mintimis.

Dešimtas įsakymas: *Negeisk svetimo turto*. Žmogus pavydi, nes kičas turi ką nors geresnio ar gražesnio. Jis pradeda geisti to daikto. Tas geismas tampa (ne visada, bet gana dažnai) septintojo įsakymo pažeidimo priežastimi, t.y. pasikėsinimu į kito žmogaus turtą. Viską duoda Dievas. Jis pasirūpina kiekvienu savo vaiku, kad jam netrūktų to, ko reikia. Kristus yra pasakęs palyginimą apie lauko lelijas, kurios turi nuostabiai gražų rūbą. Lelija niekuo nesirūpina, nes jai viską duoda Kūrėjas. Taip ir kiekvieną žmogų Dievas aprūpina pačiu būtiniausiu. Viskas vyksta su Jo žinia. Kristus liepė mokiniams į kelionę nesinešti maisto atsargų, pinigų ir atsarginių drabužių. Jie taip ir darė, antraip materializmas galėjo užgožti dvasinių vertybių vietas ir palikti amžiniams dalykams mažiau vietos ir dėmesio. Nuo šio įsakymo nesilaikymo ir prasideda viena iš didžiausių septynių nuodėmių — pavydas.

Didysis įsakymas: *Mylėk Viešpatį Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis jėgomis; mylėk savo artimą taip, kaip save patį*. Šis įsakymas apvainikuoja visus dešimtį įsakymų. Jis yra jų santrauka, todėl į jį reikia kreipti didelį dėmesį ir nepamiršti kaip ir anų dešimties. Jo laikydami, laikomės ir kitų įsakymų. Artimas yra kiekvienas žmogus. Nemylint žmonių, negalima mylėti ir Viešpaties. Savo meilę mes turime įrodyti gerais darbais, kuriuos darome taip, kaip norime, kad mums darytų. Jėzus meldėsi ant kryžiaus už savo priešus ir piktadarius. Jis prašė Tėvo, kad jiems

♥ Živilė Bilaišytė. DETALIŲ REIKŠMĖ. 1994 m. išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, 7338 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629. Tiražas — 600 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuė. Kieti viršeliai, 108 psl., kaina 10 dol.

Tai Živilės Bilaišytės eilėraščiai, spausdinti „Aiduose“, „Drauge“, bet daugiausia „Metmenyse“. Ką Živilė nespėjo užbaigti savo gyvenime, tai, jai iškeliavus į amžinybę, dabar atliko jos motina Danutė Bilaišienė. Knygoje yra lyg keturios skirtingos dalys: I. Detalių reikšmė — pačios autorės atrinkti eilėraščiai; II Palikimas — Danutės Bilaišienės parinkti Živilės eilėraščiai; III Apie žmogų ir save — du Vytauto Kavolio pasiūlyti autorės straipsniai apie Algimantą Mackų: 1. Prisiminimai apie Mackų ir 2. Ieškant prasmės: kalba, istorinis palikimas ir tikrovė (spausdinti „Metmenyse“ 1981 ir 1986 m.); IV Vytauto Kavolio straipsnis Apie atsakomybės nuodėmės — tai suglaustas, bet daug pasakantis žvilgsnis į Živilės Bilaišytės trumpo gyvenimo brandžią kūrybą.

♥ Bronius Juodelis. KELIONĖJ NEŽINIĄ. Antrojo pasaulio karo ir pokario prisiminimai. „Lietuvos

aido“ leidinys, Vilnius 1993. Redaktorius Juozas Glinskis. Dailininkas Kostas Katkus. Tiražas 5000 egz. Kieti viršeliai, 190 psl., kaina sutartinė. JAV knygą galima užsisakyti, siunčiant 6 dol. čekį šiuo adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514.

Nors panašių prisiminimų iš to mūsų istorijos skaudaus periodo jau yra ir daugiau išleista, bet manome, kad ši autoriaus knygelė bus vertingas įnešas į tą kraupią mūsų tautos istorijos dalį, kurią prisiminti, žinoma, nėra malonu, bet jos nuslėpti nuo pasaulio nebūtų tikslu.

Nors šie prisiminimai daugeliu atžvilgių yra gal panašūs į kitų aprašytus ir išleistus, tačiau kiekvieno nuo komunistinio teroro bėgančio odisėja vis dėlto yra skirtinga, tad ir šioje knygoje skaitytojas ras labai įdomių, jaudinančių įvykių aprašymo. Kai kurie epizodai atrodys lyg romanas ir, pradėjus skaityti, vis bus įdomu, kas bus toliau.

♥ Vytautas Vaitiekūnas. VIDURNAKČIO SARGYBOJE. Rinktiniai raštai. II dalis. I laisvę fondo leidinys Nr. 27. Viršelis Pauliaus Jurkaus. 375 psl., kaina 10 dol.

Knygoje yra penki skyriai: 1. Metinės politikos apžvalgos. 2. Krikščioniškoji socialinė etika. 3. Lietuvos praeities vaizdas. 4. Išeivijos rūpesčiai. 5. Netolimos praeities veidai. Šiame skyriuje paminėta: Juozas Lukša-Daumantas-Skrajūnas, Aleksandras Stulginskis, Pranas Dovydaitis, Mykolas Krupavičius ir Juozas Brazaitis.

♥ LITUANUS. Vol 40, No.3. Šį numerį redagavo Antanas Klimas. Redakcijos ir administracijos adresas: Litanus, 6621 S. Troy St., Chicago, IL 60629-2913. Išeina keturis kartus per metus. Metinė prenumerata bibliotekoms ir institucijoms 15 dol., kitiems — 10 dol.

neužskaitytų šios nuodėmės. Sekdami Jėzaus pavyzdžių, taip darė ir kiti šventieji kankiniai. Jie taip pat meldėsi už savo kankintojus. Mums dažnai būna nesuprantama, kaip galima mylėti savo priešus, kad jie mums linki pikto ar daro ką nors bloga. Jei taip, vadinasi, mes dar nesame pasiekę tobulos dvasinės būsenos, dar jos neišvystę. Dievą mylėti reikia visais būdais, kokiais tik galime, kalbėtis su Juo maldoję, pašvęsti visus darbus, džiaugsmus ir skausmus, Juo pasitikėti. Mes turime būti už viską dėkingi ir nepamiršti niekur ir niekada Viešpaties, kuris mus taip labai myli. O įrodydami tą meilę, mylėkime artimą taip, kaip save patį, nes kitaip būsime tik savimeilomis. Evangelijoje yra pasakyta: „Jei mylime vieni kitus, tai Dievas mumyse pasilieka, ir Jo meilė tampa tobula“.

Paruošė MARIJA A. JURKUTĖ

NATŪRALUS PRIEAUGLIS, INFLIACIJA, PENSIJOS

Mažėja gyventojų ne tik Lietuvoje, bet ir panašaus likimo valstybėse — Latvijoje ir Estijoje. Per pirmąjį šių metų pusmetį Lietuvoje gimė 22.160 naujagimių, mirė 24.477 žmonės. Taigi sumažėjo 2.300 gyventojų. Kaimyninėse šalyse šie skaičiai dar ryškesni: Latvijoje gyventojų sumažėjo 9.900, Estijoje — 3.500. Į šiuos skaičius neįeina migracijos duomenys.

Statistikos departamento duomenimis, per metus (nuo 1993 iki 1994 m. birželio (infliacija Lietuvoje siekė 61,3 proc., Latvijoje 37,7, Estijoje — 49,9. Ir šių metų birželio mėnesį infliacija Lietuvoje didžiausia, lyginant su Latvija ir Estija (atitinkamai 2,1; 2,0 ir 0,7 proc.).

Priskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis birželio mėnesį, perskaičiuojant JAV doleriais, buvo 90,80, Latvijoje — 140,45. Tačiau ir maisto produktų kainos Latvijoje aukštesnės. Vidutinė senovės pensija ir Lietuvoje, ir Estijoje panaši — 28,61 ir 26,24 dol., o Latvijoje gerokai didesnė ir birželio mėn. siekė 48,29 JAV dol.

Oficialus nedarbo lygis Lietuvoje mažiausias — 3,2 proc. (Latvijoje — 6,4), bet šie skaičiai vargu ar atspindi realią padėtį. Pagaliau ir oficialią statistiką nelabai pasitikime. (XXI amžius, Nr. 60).

PASAULIO GALIŪNAS

Klaipėdoje vykusiame konkurse “Pasaulio galiūnas - 94” nugalėtoju tapo ir aukso diržą pelnę

lietuvis jūreivis Raimundas Zenkevičius. Antroji vieta atiteko Islandijos stipruoliui, pernykščiam aukso diržo savininkui H. Arnasonui, trečiasis pasaulio stipruolis — taip pat klaipėdietis S. Mečius. (Apžvalga, Nr. 31)

GARNIUKĄ, IŠKRITUSĮ IŠ LIZDO, ĮKĖLĖ GAISRININKAI

Prasidėjus karščiams, Panevėžio rajono miškuose išdegė apie 11 tūkst. kv. metrų miško, daug sausos žolės. Kretenavos apylinkėje degė 3 tūkst. kv. metrų durpynas, kurį ugniagesiai užgesino.

Tačiau be gaisrininkams įprasto darbo, tenka dirbti ir kitoki. Iš Bernatonių kaimo esančios upės ugniagesiai ištraukė automobilį “Volkswagen Jetta”.

Automobilio savininkas jį paliko ant upės kranto, o pats nuėjo pliuškintis vandenyje. Netrukus paskui šeimininką į upę atriedėjo ir jo automobilis.

Panevėžio ugniagesiai buvo iškviesti ir į Karšakiškio apylinkės Vaivadų kaimą — gyventojai prašė įkelti iš lizdo iškritusį mažą gandrūką, gaisrininkai padėti neatsisakė. (Lietuvos rytas, Nr. 146)

NAUJAS LEIDINYS VAIKAMS

“Klaipėdos” dienraštis išleido pirmąjį teminį leidinį vaikams “Mikė”. Vasarą mažuosius jis lankys kartą per mėnesį, vėliau pasirodys dažniau.

Vaikų laikraštyje bus spausdinami rašiniai apie mažųjų laisvalaikį, keturkojus jų draugus, bus įvairių kryžiažodžių mįslių, žaidimų, netikėčiausių istorijų, anglų kalbos pamokėlių, vaikų kūrybos, spalvinimo puslapių. (Lietuvos rytas, Nr. 147)

GRĮŽTA SENOSIOS KNYGOS

Lietuvos vaiku literatūros centras Vilniuje, M. Mažvydo bibliotekoje, kur sudaromas vaikiškų knygų, žurnalų, vadovėlių, išleistų iki 1945 metų, fondas, sulaukė pirmųjų savo veiklos rezultatų. Paskelbus kreipimąsi į visuomenę pranešti apie turimą seną vaikišką knygą, kurią antikvariatuose užtikti praktiškai neįmanoma, pirmasis atsiliepė

dailininkas Žibuntas Mikšys. Kaip “Lietuvos rytui” pranešė Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos (IBBY) Lietuvos skyriaus pirmininkas Kęstutis Urba, iš Prancūzijos dailininkas atsiuntė Stepo Zobarsko “Brolių ieškotoją” — labai retą knygą. Po to atsiliepė buvusio vienuolyno bibliotekos Trakų gatvėje ir meno archyvo tvarkytojai, atnešę tikrai unikalių dalykų. Profesorius Vincas Auryla žada perduoti asmeninės bibliotekos unikumus.

Į vieną vietą surinkus visas kada nors Lietuvoje išleistas vaikiškas knygas, žurnalus, vadovėlius, jais galės naudotis vaikų literatūros tyrinėtojai iš Lietuvos ir užsienio. Asmeninėje bibliotekoje ar palėpėje užtikę seną vaikišką knygą, praneškite Vilniaus telefonu 61-14-54. (Lietuvos rytas, Nr. 149)

AR ČIULBĖS VIEVERIAI VIRŠ POLIGONŲ?

Aplinkos apsaugos ministerijoje Lietuvos gamtos fondas pateikė projektą “Gamtos vertybės buvusiose Sovietų armijos teritorijose Lietuvoje”, kurį parengė kartu su Pasauliniu gyvosios gamtos fondu.

Buvusių karinių poligonų tyrimai prasidėjo 1992 metais. Sovietų armijos kariniai daliniai turėjo užėmę beveik 60 tūkst. ha plotą, t.y. 0,9 procento Lietuvos teritorijos. Išvedus Armiją iš Lietuvos, rasta daug užterštų zonų, dykviečių, todėl reikalaujama, kad Rusija už tai atlygintų.

Gamtos fondas, dirbęs kaip nepriklausomas ekspertas, rado ir unikalių, žmogaus veiklos nesuardytų rajonų. Rastas gamtos vertybės būtina nedelsiant apsaugoti. Ištirtuose 9 poligonuose siūloma steigti 29 naujus draustinius, apsauginius plotus. Išliks aktyvūs miškų ūkio plotai, Lietuvos kareivių mokymui reikalingi poligonai. (Lietuvos aidas, Nr. 148)

ŠVENTĖ ARIOGALOJE

Buvo būgštaujama, kad karščiai atbaidys Lietuvos partizanus bei jų ryšininkus, politinius kalinius bei tremtinius susirinkti į Ariogalą, į Nepriklausomybės gynėjų dieną. Neatbaidė. Ketvirtą kartą prie “Dubysos atkrančių žalių” susirinko iš

visos Lietuvos tie, kurie darbais įrodė savo patriotizmą rezistencijos laikotarpiu, kurie ir šiandien nėra abejingi Lietuvos ateičiai. Simboliška, kad šventėje dalyvavo ir “Geležinio vilko” kariai, SKAT'o Šiaulių sąjungos nariai, tarytum pabrėždami visų kartų ryšį ir atsakomybę.

Ariogalos Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje aukotos šv. Mišios, pagerbti partizanų kapai, paminklas Lietuvos kankiniams. Šventės metu kalbėjo Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas B. Gajauskas, paraginęs neleisti plėsti Lietuvą tiems, kurie “bendradarbiavo su okupantais, o šiandien pateko į valdžią”. Seimo narys V. Landsbergis, paraginęs visus, kurie nenori remti LDDP, dalyvauti referendume. Demokratų partijos pirmininkas S. Pečeliūnas, nurodęs, kad tie, kurie šiandien pritaria kariniam tranzitui, rytoj pritaris ir kitiems imperinių jėgų žingsniams. Įspūdingai nuskambėjo savanorių ir šaulių žodžiai: “Jei tėvynė dar kartą pareikalaus, mes atliksime savo pareigą”. (XXI amžius, Nr. 59)

EIMUNTAS NEKROŠIUS

Paryžiuje lenkų kalba leidžiamas žurnalas “Kultūra” plačiai apžvelgia šiemet Lenkijoje, Torunėje, įvykusį tarptautinį festivalį “Kontaktas”. Jame, kaip žinoma, Grand Prix laimėjo Eimunto Nekrošiaus vadovaujamas teatras. “Kultūra” apie tai rašo, kad “labai malonu buvo žiūrėti Baltijos šalių teatrų spektaklius. Kolektyvas iš Vilniaus parodė Aleksandro Puškino “Mažųjų tragedijų” inscenizaciją. Spektaklio režisierius Eimuntas Nekrošius, be jokios abejonės, vienas iš originaliausių dabartinių teatro režisierių Europoje. Tai kupinas lyriškumo, o kartu ir smarkiai siurrealistinis, savo sumanymais svaiginantis spektaklis. Tai pantomima, baleto elementai, “gyvos” ir sąmoningos dekoracijos, o muzika, sustiprinanti efektą, siekia nuo Oginskio polonezo iki pravoslavų liturgijos. Šis spektaklis labai ryškiai parodė kūrybinį požiūrį į klasiką. “Reikia tikėtis, kad E. Nekrošius su savo spektakliu pasieks ir Vakarus, parodydamas, kad ir maža Lietuva turi didįjį meną, kurio galima pavydėti”, Paryžiaus “Kultūroje” rašo Boleslovas Taborskis. (Lietuvos aidas, Nr. 159)

Lietuvoje buvo pažymėtas pirmojo Lietuvos prezidento, vieno Lietuvos valstybės kūrėjų, Antano Smetonos gimtadienis. Gimęs Užulėnio kaime (dab. Ukmergės raj.) 1874 metais, A. Smetona ir tapęs prezidentu nepamiršo savo gimtinės, čia dažnai lankydavosi, artimai bendravo su apylinkių žmonėmis. Todėl ir 120-osios metinės buvo paminėtos gyventojų bei svečių. Šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas J. Preikšas. Po pamaldų jubiliejinės iškilmės vyko prie A. Smetonos vardu pavadintos mokyklos Užulėnyje, prie prezidento gimtosios sodybos. Pagerbti pirmąjį Lietuvos prezidentą atvyko jo giminės, Seimo nariai M. Treinys ir Stasiškis, Tautininkų sąjungos pirmininkas R. Smetona. Buvo demonstruotas filmas, kuriame yra fragmentų ir apie prezidento A. Smetonos viešėjimą Užulėnyje. (XXI amžius, Nr. 59)

ŽEMAIČIŲ ŽODŽIAI - TURTAS

Skuodo rajone dirbo Lietuvių kalbos instituto dialektologų ekspedicija. Tarmės pavyzdžiai šiame atokiame žemaičių regione renkami jau ne pirmą kartą. Pataraisiais metais išvaikščiotos Aleksandrijos, Lenkimų, Šačių, Skuodo apylinkės. Sukaupta medžiaga naudojama rengiamam Mosėdžio tarmės žodynui.

Šiomet ekspedicija buvo nusiteikusi užrašyti kuo daugiau Daukšių apylinkės žmonių kalbos žodžių, užpildyti tarmių sąveikos anketą. Aplan-kyti Žalgiriu, Šėkų, Mikulčių, Kernų, Šakalių, Tauzų, Udralių, Daukšių kaimai.

— Pagyvenusių kaimo žmonių šneka — tarsi paslėptos aukso kasyklos, kuriose glūdi pasaulio išmintis, — mano ekspedicijos dalyvis Edmundas Trumpa. — Nuostabu, kad skuodiškių šnektose kone kiekvienas sakinytis turi žodžių, kuriuos galima laikyti didele lingvistine vertybe.

Dialektologus kaimo žmonės priėmė labai nuoširdžiai, ekspedicijai padėjo Skuodo rajono švietimo skyrius, Daukšių pagrindinė mokykla. (Lietuvos aidas, Nr. 148)

Vadžgirio parapija (Jurbarko rajonas) mini savo gyvenimo 90-metį ir juridinio įteisinimo 70-metį.

Pirmosios žinios apie Vadžgirį mus pasiekia net iš XIII a. Per kryžiaus žygį 1307 m. kryžiuočiai žiauriai nuniokojo Karšuvos žemę ir sunaikino Bebirvaičių pilį, buvusią, kaip manoma, dabartinio Vadžgirio apylinkėse.

1790 m. Vadžgirio dvaro savininko Juozapo Vaitkovičiaus (Vaitkaus) pastangomis buvo pastatyta medinė Šv. Juozapo bažnyčia, kuri tapo Viduklės filija, vėliau savo globon ją perėmė Eržvilko klebonas.

Praūžus Pirmajam pasauliniam karui ir Lietuvai atgavus nepriklausomybę, kunigas P. Katelė pradėjo naujos mūrinės bažnyčios statybą. 1924 m. vyskupas J. Skvireckas suteikė dar nebaigta statyti Vadžgirio bažnyčiai parapijos teises. (Lietuvos aidas, Nr. 153)

KRYŽIŲ KALNE STOVĖS JONO PAULIAUS II KRYŽIUS

Didelį įspūdį paliko popiežiui Jonui Pauliui II lankymasis Kryžių kalne. Netrukus čia atsiras ir Šventojo Tėvo kryžius. Popiežiaus dovana jau Šiauliuose. Tai — žinomo Romos menininko Enriko Manfrini sukurta žmogaus dydžio skulptūrinė prikalto Kristaus figūra. Krucifiksas iš pradžių pabuvojo sostinėje pas popiežiaus nuncijų arkivyskupą Justo Mullor Garcia. Kryžiaus pastatymu rūpinosi Šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonas monsinjoras Kleopas Jakaitis. Šiaulių rajono vyr. architektas Algimantas Jukna. Taudodailininkas Adomas Danusauskas iš lietuviško ąžuolo padirbo 3,8 m. aukščio kryžių, kuriam buvo lemta iškilti ant granitinio pjedestalo, sveriančio per dvi tonas. Akmenyje — popiežiaus herbas ir lietuvių bei anglų kalbomis Jono Pauliaus II žodžiai, pasakyti lankantis Lietuvoje: “Ačiū jums, lietuviai, už šį Kryžių kalną, liudijantį Europos ir viso pasaulio tautoms didį šio krašto tikėjimą. Jonas Paulius II, 1993 09.07”. (Lietuvos aidas, Nr. 166)

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, SJ

Kaip dėkojame

Dėkingumas yra kilnumo apraiška. Jis puošia žmonių santykius, elgesį: pakelia aukščiau žemiškų gėrybių, kuriomis naudojamės tik su kitų prisidėjimu. Vadinasi, už tai turime būti dėkingi. Jungtinėse Amerikos Valstijose yra oficiali šventė - Padėkos diena (Thanksgiving Day). Bet dėkingumo reikia ne tik šventėse, o kasdien. Taigi ir išmokyti jo būtina iš mažens.

Kiekviena tauta savaip reiškia padėką. Yra oficialus, familiarus ir nuoširdus dėkingumas. Lietuviai padėką nusako jaustukais *ačiū* ir *dėkui*, vokiečiai - *danke*, anglai - *thank you*, prancūzai - *merci*, rusai - *spasibo*, lenkai - *dziękuję*, latviai - *paldies*. Beje, rusų kalbos *spasibo* yra kilęs iš *spasi Bog* - Dieve, globok (saugok). Panašios kilmės latvių *paldies* - iš *palidz Dievs* - padėk, Dieve.

Ypatingai nuoširdi padėka reiškiamą žodžių junginiais. Vokiečiai sako *viel Dank* - (pažodžiui - daug dėkoju, daug padėkos), *besten Dank* (geriausia padėka), *danke schoen* (dėkoju gražiai), prancūzai - *grand merci* (didelis dėkui), *merci beaucoup* (dėkui daug, daug dėkoju), rusai irgi taip pat *bolšoje spasibo* (didelis dėkui), italai - *mille grazie* (tūkstantį kartų dėkoju), anglai - *many thanks* (daug dėkoju), *thank you very much* (ačiū jums labai daug).

Norėdamas labai padėkoti, ne vienas sako *didelis ačiū* arba *didelis dėkui*. Tai lietuvių kalbai nebūdingi, netaisyklingi padėkos reiškimai. *Didelis dėkui* išverstas iš rusų kalbos, o *ačiū labai* netinka dėl atvirkščios žodžių tvarkos. Juk sakome: *labai noriu, labai laikiu, labai geras, labai greitai*. Todėl ir padėką turime reikšti tokia pat žodžių tvarka: *labai dėkui, labai ačiū* arba *labai dėkoju, nuoširdžiai dėkojame* (šie pasakymai dažnesni laiškuose).

Taip pat reikia priminti, kad parašymuose *pareiškė gilią padėką, priimkite mūsų gilią padėką* būdvardis *gilus* atėjęs iš rusiško padėkos reiškimio - *glubokoje blagodarnost* (gili padėka). Lietuvių kalboje šiam reikalui tinkamas būdvardis yra *nuoširdus*, kai kur širdingas. Taigi dėkodami reikiame *nuoširdžią* arba *širdingą* padėką. Tiesa, *širdingas* šiaurės ir rytų Lietuvos tarmėse turi ir neigiamą reikšmę "*greit širstantis, piktas*", todėl iš tų tarmių kilę žmonės dėkodami šio žodžio nevartos ir sakys *nuoširdžiai dėkojame*.

Antanas Balašaitis

TĖVO PALIKIMAS

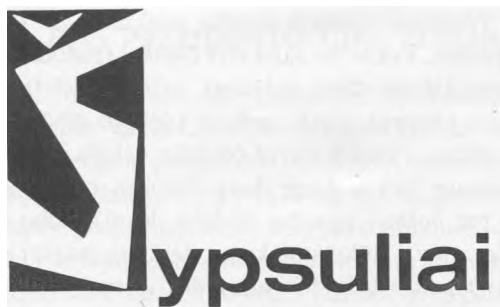
Skaistė Brazauskaitė

*Kalėjimų ir lagerių vainiką
Pasviręs Viešpatin, savim nešei
Ir, qžuolo šakom apglėbęs rytą,
Tą laisvės alkį Meile malšinai.*

*Kasdieniam atnašui brandinės grūdą.
Pagirdei želmenį vynu - Krauju,
Tavo stiprybė - iš Gyvybės madžio -
Šiandien rieškučiom varpas jau skini.*

*O virpanti styga gležnos Būties,
Nežemiškais garsais tu atsiliepk!
Esmi Svečiuos, - nėra juk Nebūties,
Pakilk, širdie, ir Himnu suskambėk!*

*Ar tu apraudi savąjį trapumą?
Gal negandas tiek vakar, tiek šiandien?
Nelauk stebuklo, brolyje parimus -
Pašauk į Šventę, laukiant Ateities.*

Viename Anglijos miestelyje pyragaičių parduotuvės savininkas iškabino tokį skelbimą:

— Pirkite mūsų pyragaičius. Svaras — šeši pensai. Mokėti brangiau reikštų leisti save apiplėšti!

Kitoje gatvės pusėje buvo kita parduotuvė. Rytojaus dieną jos savininkas iškabino tokį skelbimą:

— Pirkite mūsų pyragaičius po devynis pensus. Mokėti pigiau reikštų leisti save nuodyti!

♥ ♥ ♥

14 metų berniukas prašė reporterių nieko nerašyti apie tai, kad jis išgelbėjo skęstantį draugą.

— Jeigu mano mokytojai tai sužinos, — samprotavo jis, — jie man tuoj lieps parašyti apie tai rašinėlių.

♥ ♥ ♥

— Už ką tamsta sėdi kalėjime?

— Už kompetenciją.

— Už kokią kompetenciją?

■ Kun Gintaras Grušas, atšventęs primicjas liepos 31 d. Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje, Los Angeles, mėnesį paviešėjęs pas tėvus, draugus ir jaunimo stovyklose, grįžo į Vilnių. Jis yra paskirtas Lietuvos vyskupų konferencijos sekretoriumi ir, arkiv. A. J. Bačchio įgaliotas, pradės organizuoti lietuvių katalikų jaunimo centrą Vilniuje.

— Mat aš dariau tokius pat banknotus kaip ir valstybės bankas.

♥ ♥ ♥

— Matau, kad su mano vaistais tu pagerėjai, — sako gydytojas pacientui.

— Taip, daktare. Užtat, kad tiksliai laikiausi nurodymų, kurie buvo parašyti etiketėje: “Laikyk šį buteliuką gerai uždarytą”. Aš jo nė kartą neati-dariau.

Kalbasi du žmonės:

— Šių dienų jaunimas labai keistas. Žiūrėk, šita mergina panaši į vaikina.

— Aišku, jis yra mano sūnus.

— Jūsų sūnus? Atleiskite, nežinojau, kad esate jo tėvas.

— Aš nesu jo tėvas, bet jo motina ...

♥ ♥ ♥

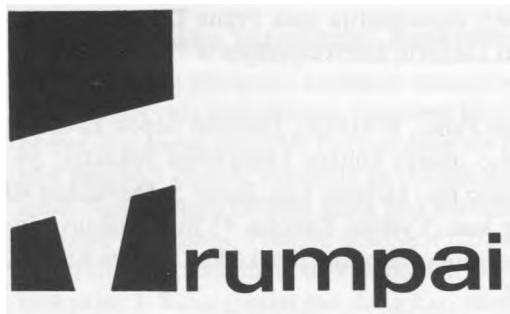
Vienas modernus italų dailininkas nupiešė popiežiaus Leono XIII portretą. Popiežius buvo sunkiai atpažįstamas. Dailininkas prisispyręs prašė popiežių, kad jis papuoštų portretą savo autografu ir keliais žodžiais iš Šv. Rašto. Tada popiežius ant paveikslo užrašė: “Nebijokite — tai aš ... Leonas XIII”.

♥ ♥ ♥

Du gydytojai kalbasi apie sunkumus kartais nustatyti tikslią diagnozę. Vienas jų taip aiškina:

— Kartą man atrodė, kad ligonis serga geltonlige. Nuo tos ligos aš jį gydžiau 3 mėnesius, bet staiga paašikėjo, kad jis kinitis.

■ Ev. liut. kun. Fricas Jonas Skėrys liepos 2 d. atšventė savo 75 m. amžiaus sukaktį. Nuo 1955 m. dėstė Vasario 16 gimnazijoje, Vokietijoje, evangelikams tikybą. Pritrūkus evangelimas kunigų, studijavo teologiją ir 1977 m. buvo pakeltas į kunigus ir toje pačioje Vasario 16 gimnazijoje ėjo evangelikų kapeliono pareigas.

► Gegužės pradžioje katalikų jaunimo organizacijos “Actio Catholica Patria” kvietimu Lietuvoje viešėjo Koelno arkivyskupijos referentas sektų pasaulėžiūrų klausimais teologas Warner Hobsch. Savo pranešimuose šis ekspertas analizavo sektas bei naujus religinius judėjimus, jų kilmę bei veiklos būdus.

► Kun. Leonardas Andriekus, OFM, liepos 15 d. sulaukė 80 m. Sukakties proga Mažvydo bibliotekoje buvo surengta jo kūrybos paroda.

► “Psalmos” choras, kuriame dalyvauja 14 dainininkų ir kuriam vadovauja muz. Modestas Pitėnas, liepos mėn. koncertavo Lincoln Center Plaza, Niujorke, taip pat Apreiškimo lietuvių parapijoje tame pačiame Niujorke.

► Lietuvių Katalikų mokslo akademijos suvažiavimas, antrasis po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo, įvyko 1994 m. birželio 5-15 d. Kaune.

► Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių kongregacija birželio mėn. atšventė 120 m. sukaktį. Šios kongregacijos seserys, kurių dabar yra 120, didžiausią dėmesį skiria tikybos dėstymui mokyklose.

► Kun. Justinas Vaškys, OFM, teologijos mokslus studijavęs Kaune ir Austrijos Schwarzwalde, buvęs Kretingos pranciškonų gimnazijos rektorius, pranciškonų įkūrėjas Amerikoje ir pirmasis provincijolas, daugelio žurnalų redaktorius, mirė 1994 m. rugpjūčio 7 d. Putname, Matulaičio slaugymo namuose.

► Maldininkų kelionė į Kadados Midlando kankinių šventovę buvo rugpjūčio 7 d. Kelionės tikslas — pagerbti Lietuvos kankinius ir melsti Lietuvai dvasinio atgimimo. Pamokslą pasakė kun. Jonas Staškus.

► Kun. Eigantas Rudokas, studijuojęs teologiją Romone, rugpjūčio mėn. pradžioje buvo atvykęs į JAV ir Putname vadovavo Nekalto Prasidėjimo seselių kongregacijos rekolekcijoms.

► Kun. Juozapo Angelaičio, Dievo Motinos N. P. bažnyčios statytojo, 60 m. kunigystės ir 90 m. amžiaus sukaktis buvo paminėta rugpjūčio 28 d. Clevelande, OH, Šv. Jurgio lietuvių parapijoje.

► Ev. reformatų kun. Povilas Dilys, lietuvių ev. ref. bažnyčios vadovas (generalinis superintendentas), daugiau kaip 10 m. išbuvęs jungtinės liuteronų-evangelikų Išganytojo parapijos Toronte klebonu, grįžo į Čikagą. Jis dalyvauja ne tik tautinėje lietuviškoje veikloje, bet puoselėja ir ekumeninę idėją, siekdamas kelių į sugyvenimą su įvairiomis religijomis.

► Saleziečio kun. Prano Gavėno 45 m. kunigystės jubiliejus buvo atšventas šių metų vasarą Alytuje. Šis kunigas sielovados darbą dirbo Italijoje ir Brazilijoje, o dabar, vysk. J. Žemaičio pakviestas, atnaujins saleziečių veiklą Lietuvoje. Šiuo metu saleziečiai stato bažnyčias Vilniuje, Palemone ir Rumšiškėse. Lietuvos saleziečių centras dabar yra Palemone.

► Rugpjūčio 14 d. aštuonios vienuolės kazimierietės minėjo vienuolinių įžadų sukaktis. 75 m. sukaktį minėjo sės. M. Perpetua, o 50 — šios seselės: M. Daniel, Anna Therese, Leoną Miemicki, Helen M. Jakaitis, Regina Sitkus, M. Angelins ir Genevieve Kripas.

► 81-sis Lietuvos Vyčių seimas rugpjūčio 4-7 įvyko Marriot viešbutyje, Čikagoje. Seimo šūkis buvo: “Lietuvos Vyčiai, mūsų kilmė — mūsų stiprybė”.

► Pop. Jonas Paulius, lankydamasis pernai Lietuvoje, susižavėjo Kryžių kalnu ir, sugrįžęs į Vatikaną, išreiškė norą ten pastatyti savo kryžių. Nukryžiuotojo Jėzaus skulptūrą šiam kryžiui sukūrė menininkas Enriko Manfrini. Pats kryžius pagamintas iš lietuviško ąžuolo. Kryžius buvo pašventintas rugsėjo 18 d.

► Eltos žiniomis, 1994 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 3.739.000 žmonių, iš kurių kaimuose 1.184.000.

► Rengiamasi užvesti beatifikacijos bylas trims Lietuvos dvasininkams, bolševikų kankiniams:

arkiv. Mečislovui Reiniui, arkiv. Teofilui Matulioniui ir vysk. Vincentui Borisevičiui, siekiant, kad jie būtų paskelbti palaimintaisiais ir šventaisiais.

► Rugsėjo 4 d. iškilmingomis Šv. Mišiomis Vilniaus arkikatedroje bazilikoje buvo pradėti renginiai, skirti pop. Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje pirmosioms metinėms paminėti. Minėjimai vyko visoje Lietuvoje, ypač pagerbiant tas vietas, kuriose lankėse šv. Tėvas.

► Kun. Rimantas Gudelis, Naujamiesčio parapijos klebonas ir Berčiūnų ateitininkų stovyklavietės globėjas, rugsėjo pradžioje Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje, Čikagos Marquette Parke, vedė tradicinius Šiluvos atlaides.

► “Katalikų pasaulio” redakcija ir Lietuvos vyskupų konferencija popiežiaus lankymosi Lietuvoje metinėms išleido knygą “Jonas Paulius II Lietuvoje”. Viršelyje Kryžių kalno nuotrauka, kurios centre šv. Tėvas eina susikaukęs.

► Liepos 16-17 d. Trakuose įvyko Vytautų klubo suvažiavimas. Jo metu DLK Vytauto gimtinėje buvo pastatytas tautodailininko Ipolito Užkurnio iš ąžuolo sukurta puspenkto metro-Vytauto Didžiojo skulptūra. Ją pašventino dekanas kun. Vytautas Rūkas.

► Poetas Bernardas Brazdžionis, viešėdamas šiais metais Lietuvoje ir kalbėdamas apie savo kūrybą Garliavoje, pasakęs, kad jo kūrybai idėją ir pirmąjį sakinį padiktuojaš Dievas, o tęsinsys — jau jo kūryba. Niekada nebraukęs ir neperrašinėjęs savo kūrinių. Ypač negalima taisyti ar išbraukti pirmosios eilutės, nes ji esanti Dievo padiktuota.

► Antano Vaičiaus, Telšių vyskupo, ir kun. Francis Szczykutovicz, Šv. Teresės parapijos klebono Sunny Hills, JAV, laiškinė pažintis ir dvasinė draugystė, prasidėjusi prieš keletą metų, šių metų liepos 8 d. buvo sutvirtinta, kai šis Floridos kunigas aplankė vysk. A. Vaičių Telšiuose. Kun. F. Szczykutovicz per amerikietišką “Burse Club” nuo pat įsikūrimo remia Telšių kunigų seminariją.

► Rugsėjo 13 d. Bostone mirė dr. Juozas Girnius, filosofas, ateitininkų ideologas. Žymiausi jo veikalai yra šie: “Tauta ir tautinė ištikimybė” (1961), “Žmogus be Dievo” (1964), “Idealas ir laikas”

(1966), moapgrafija apie Praną Dovydaitį ir kt. Buvo Lietuvių Enciklopedijos ir “Aidų” redaktoriaus.

► Sao Paulo, Brazilijoje, lietuviai liepos 10 d. paminėjo dviejų kunigų kunigystės sukaktis: Šv. Juozapo par. klebono kun. Juozo Šeškevičiaus 40 m. ir kun. Vytauto Kavolio 45 m. Sukaktuviniams skirtą pamokslą pasakė kun. Petras Rukšys, SDB.

► Neringos jaunimo stovyklavietė, esanti Vermonto valstijoje, JAV, ir vadovaujama N.P.M. (putnamiečių) seselių, šiais metais atšventė 25 m. sukaktį.

► Kun. Antanas Rubšys, Šv. Rašto specialistas, išmokęs hebrajų, graikų ir kitas Artimųjų Rytų kalbas, Šv. Raštą dėstęs universitete, apkeliavęs Šv. Rašto kraštus, verčia Senąjį Testamentą į lietuvių k. Anksčiau jau pasirodė du tomai: “Penkia-knygė” (apie 500 psl.) ir “Pranašų knygos” (apie 700 psl.). Neseniai pasirodė trečioji knyga — “Istorinės knygos” (811 psl.). Vertimo kalbą tikslino Jurgis Jankus ir Albina Pribušauskaitė. Leidžia “Krikščionis gyvenime”.

► Šv. Sosto (Vatikano) ir Izraelio valstybės diplomatiniai santykiai buvo užmegzti 1994 m. birželio 15 d. Apaštalinio nuncijum Izraelyje paskirtas arkiv. Andrea Cordera Lanza di Montezemolo, Izraelis savo ambasadorium prie Šv. Sosto paskyrė patyrusį diplomatą Samuel Hadass.

► “Viltis”, Lietuvos pagalbos siuntinių agentūra, turinti savo įstaigą Bostone ir aptarnaujanti rytinį JAV pakraštį, savo patalpoms Lietuvių Piliečių draugijos namuose pašventinti atsikvietė prel. Kazimierą Vasiliauską, Vilniaus arkikatedros kleboną ir Vilniaus kunigų seminarijos rektorių. Agentūra savo programa “Vilties dovana” rūpinasi sušelpiti sunkiomis sąlygomis gyvenančias šeimas bei pavienius asmenis, kurių sąrašus sudaro katalikų parapijos Lietuvoje ir juos patikrina prel. K. Vasiliauskas.

► Metinių proga Lietuvos kardinolas, arkivyskupas ir vyskupai išleido tikintiesiems ganytojinį laišką, primenantį istorinį Šv. Tėvo apsilankymą Lietuvoje.

Juozas M.

36-asis „Laiškų lietuviams” konkursas

Skelbiame straipsnio konkursą suaugusiems ir jaunimui. Jaunimui priklausys tik viduriniųjų ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Jaunimas būtinai prie straipsnio turi pažymėti, kad jis skiriamas jaunimo grupei. Konkurso taisyklės bus maždaug tos pačios kaip ir praėjusiuose konkursuose, tik straipsniai turės būti parašyti būtinai mašinėle su pakankamais tarpais tarp eilučių. Ranka rašytų į konkursą nepriimsime. Suaugusiųjų rašiniai turės būti maždaug 4-9 puslapių, o jaunimo — bent 2 puslapių, bet pageidaujame ir ilgesnių. Premijų skaičių ir didumą nustatys vertinimo komisija.

Siūlomos pasirinkti trys temos: 1. Kelias į Lietuvos dvasinį prisikėlimą; 2. Šeima — meilės mokykla; 3. Kitus įveikti gali daug kas, save įveikti gali tik žmogus.

Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu, į atskirą vokelį įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Ant vokelio užrašomas tik slapyvardis. Vokelis kartu su straipsniu įdedamas į didesnę voką, kuris siunčiamas šiuo adresu: „Laiškai lietuviams”, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636, USA. Straipsniai turi pasiekti redakciją iki 1995 m. vasario 16 d. Vėliau atėjusieji nebus priimti.

Konkursui atsiųsti straipsniai tampa redakcijos nuosavybe. Konkurso vertinimo komisija: Juozas Masilionis (pirm.), Aldona Jurkutė (sekr.), Aldona Šmulskštienė (narė). Laimėtojams premijos bus įteiktos „Laiškų lietuviams” metinės šventės proga Jaunimo centre balandžio mėn. 30 dieną.

Baiginatis metams, ateina laikas atnaujinti prenumeratą. Jeigu kas nenori daugiau skaityti „Laiškų lietuviams”, prašome pranešti. Tie skaitytojai, kurie yra užsakę žurnalą žmonėms Lietuvoje, taip pat prašomi neužmiršti atnaujinti prenumeratą. Prenumeratos mokestis į Lietuvą tas pat - 15 dol. metams, nors mums siuntinėjimas kainuoja daug daugiau, bet pasitikime mūsų skaitytojų supratimu ir dosnumu. Labai esame dėkingi visiems, kurie prie prenumeratos mokesčio prideda ir auką. Tik tokiu būdu mums yra įmanoma nepakelti mokesčio, siuntinėjant į Lietuvą. Lietuvoje „Laiškai lietuviams” labai laukiami ir vertinami. Skaitytojai žurnalą dalinasi ir su kitais. Dabar į Lietuvą siuntinėjame apie 400 egzempliorių. Savo bendradarbiams siuntinėjame nemokamai. Džiaugiamės, kad atsiranda vis daugiau bendradarbių iš Lietuvos, bet tai dar nereiškia, kad jau nelauktume rašinių iš mūsų skaitytojų, gyvenančių užsienio kraštuose. Labai laukiame bendradarbių ir konkurso dalyvių iš visų kraštų,

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas — Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Marija A. Jurkutė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. FAX (312) 737-0486. „Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata - 15 dol., atskiras numeris - 1,50 dol.